

# Bibliothèque Ukrainienne Symon Petlura à Paris

## Українська Бібліотека імені С. Петлюри в Парижі

6, rue de Palestine - 75019 PARIS

Téléphone : (1) 42.02.29.56

Для переказу грошей  
Поштовеkonto : C.C.P. 836906 L Paris  
6, rue de Palestine. — 75019 PARIS

Банковеkonto :  
Crédit Lyonnais 134, rue de Belleville. 75020 Paris  
N° 59359 H — Bibliothèque Ukrainienne S. Petlura

РІК XXXI — ч. 52

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

ЖОВТЕНЬ 1989

## З АКТУАЛЬНОГО ЖИТТЯ БІБЛІОТЕКИ

Відзначення нашою Установою 110-ліття від дня народження Головного Отамана було пов'язане з комеморацією трагічної дати його вбивства в Парижі, із Загальними Зборами Т-ва Бібліотеки і з інавгурацією її нової добудови. Трагічні дні травня співзвучно поєднували всі події даючи організатором зручну нагоду зробити певні підсумки. Всі ті громадські маніфестації були переведені у періоді від четверга 25-го до неділі 28-го травня 1989 року.

Подаємо членам Бібліотеки, її друзям, прихильникам і всім українським читачам відображення тих святкувань. «Перст Божий» це доповідь д-ра Ярослави Йосипишин, у перекладі на українську мову на відзначеннях. «Діяльність Бібліотеки у звітному періоді», є звітом на Загальних Зборах. «Почерез теперішнє і минуле — у майбутнє» і «Наші Співбудівничі і Меценати» — це доповіді на інавгурації нового приміщення Бібліотеки і на відкритті Пропам'ятних Таблиць.

### ПЕРСТ БОЖИЙ

«Монарх з Божої волі», сказав генерал Сальський, говорячи про Симона Петлюру. І справді відчувається сила Провидіння на його шляху від Полтави до Парижа, коли розглядається життя цієї людини.

В житті кожної нації, в моментах вирішування її долі, з'являється людина, що втілює свою батьківщину цього моменту. Вона стає її символом, її синонімом. Таких людей французький філософ Жан Фор зве Божими делегатами на землі. Такі постаті видніють і в українській історії: князь Володимир дав віднову Русі, охрестивши її нарід у Дніпрі, Богдан Хмельницький і Іван Мазепа дали приклад визвольної бравури, Тарас Шевченко, Леся Українка, Іван Франко — це будителі і пророки на шляху до Воскресення.

Народ не помиляється, вибираючи їх своїми маяками. Не зважаючи на невдачі, злобу і жалі, ці люди з даром богів стають легендарними і пам'ять про них відзначають з певним пієтизмом.

Між ними є також постать Симона Петлюри. Однак, коли дивитися на його перші кроки, не помічається ніяких передвісників його дальшої долі і величчя. Чи справді жодних передвісників? Адже випадковість не існує. Адже Симон Петлюра в царині числа 7, яке, згідно з числологією, кладе свою печать на праведників і віщує рівнож катастрофи. Прізвище Петлюра має 7 букв, Полтава, де він родився, також 7 букв. Впав він від 7 куль, одна куля в кожну букву, як писав Богдан Бора:

Сім куль огненних і залізних  
В обличчя, в груди, у рам'я...  
Сім букв — ім'я Його вітчизни,  
Сім літер — і Його ім'я.

Сучасне ім'я нашої Батьківщини, яке ми носимо наче клейнот в наших серцях — Україна, і знов сім букв — також скорботою позначається на тернистому шляху. Михайло Ситник нагадує про це у своїй поемі:

Сім стрілів, бо сім літер — це Петлюра,  
Бо Україна — також літер сім, —  
Поєднані у запалі одним  
З Твоїм життям у дні лихої бурі.

З новою ерою Гидрохеуса, в яку ми входимо, якщо Україна вернеться до свого первісного імени Русь, що ославило її в минулому, вона засяє знов могутньою і вільною...

Своїм родинним походженням з козацького кореня, Симон Петлюра родився у Полтаві, де 170 років раніше розігралась не тільки наша, але й доля всієї Європи, якої долі вона не може позбутися ще й досі.

Він був і семинаристом, і архівником, і журналістом, але не мав найменшого поняття про дипломатію чи військові науки. Однак це йому доля присудила бути дипломатом, військовиком і державним мужем. Він не був промовцем, але від перших слів він поляризував всю увагу своїм голосом і поглядом.

Цей дар його був настільки дзвінкий, що академік Корш писав в 1912 р.: «Українці не здають собі вповні справу з того, кого вони мають між собою. Вони думають, що Петлюра великий журналіст, патріот чи діяч. В цьому є дещо й правди, але це не все. Петлюра переходить ці поняття. Він з породи провідників. У минулому такі люди засновували династії, у наші часи вони стають народними героями. Умови, в яких він обертається — складні і він не має можливості повністю себе проявити.

Хто знає, чи умови не зміняться. Якщо так, він стане провідником українського народу».

Його долі призначено повністю проявитися і ці зміни прийдуть. Після упадку царизму і російської імперії, Симон Петлюра під дотиком невидної сили окрилюється на службі своїй батьківщині. Він з'являється скрізь: перемагає з чужими державами, організує збройні сили, роздає землю селянам, підносить країну з руїни. Жан Пелісіє називає його українським Гарібальді.

Бій за Арсенал в Києві дав Петлюрі нагоду повного прояву. На чолі групи українських вояків, він, наче Наполеон на мосту в Арколь чи Жанна д'Арк в облозі Орлеану, безстрашно кинувся в наступ і після трьох-денного бою переміг большевиків. Тут окрилює слава Петлюру повністю. Його ім'я межувало з чаклунством. «Навіть ранені, розповідав підстаршина Хребтик, коли бачили Петлюру, намагались зриватися і продовжувати бій».

Невдачі дипломатичні, програні бої чи втрату території народ не записував на конто Петлюри. Навпаки, приколисаний широкими большевицькими обіцянками, але скоро переконавшись з реальної дійсності, що не мала нічого спільного з обіцяним, народ вперто сподівався на протязі довгого часу, що Петлюра вернеться і його таки визволить. Коли ж прийшла вістка про вбивство в Парижі, Україна раптом заніміла: ніхто не хотів повірити, що люди розміру Петлюри можуть бути жертвами трагедії.

І справді, 63 роки після його трагедії Петлюра все, наче живий між нами. Живим і на Україні він залишився в народній пам'яті. Зокрема живо згадували про нього в народніх піснях, тихцем співаних у крузі певних друзів. У тих піснях-думах і передавали там Петлюру поколінням поколінням. Ось як звучала довга пісня, записана літом 1926 року у слободі Мурафі зі слів славетного бандуриста Кучугури-Кучеренка (подаємо початок і кінець):

Сподівались ми Петлюри  
З військом на Україні,  
Та донеслась сумна вістка  
Згинув на чужині!...

Настане суд незабаром  
Заспівають хори,  
Поховають Тебе вдруге  
На дніпрових горах.

Спи, Симоне, тихо, тихо,  
Поки Бог розбуде,  
Наша Ненька-Україна  
Тебе не забуде.

Від того часу число поетів з тематикою про Петлюру і посвятою для нього все збільшувалося і сьогодні годі дати вірне обчислення творів, присвячених Головному Отаманові в українській літературі і народній усній творчості.

У прибутті Симона Петлюри у Францію і в тому, що він спочиває у французькій землі — не випадковість і не збіг звичайних собі обставин. Франція та Україна це дві землі під Перстом Божим. І тут і там виникали з'явлення глибокого релігійного характеру, нагадуючи якусь дивну паралелю між тими двома країнами. Навіть поміняючи пов'язання, які були за часів Ярослава Мудрого виданням його доньки Анни заміж за Генрика I у Франції. Ні, ці невидимі нитки сполуки значно давніші і їхніх початків треба дошукуватися у прониканні з древньої Русі на захід індо-європейської культури, якою сучасна Франція може гордитися, у запозиченні у Скитів взірців монашого життя...

Збігом різних складних обставин, Україна на протязі останніх кількох століть стала Диким Полем, де гарцювали наймовірні удари на наш народ і Боже провидіння не хотіло виставити тлінні останки Петлюри на профанацію. Вони спочивають у французькій землі, в очікуванні хвилини, коли Україна стане часткою об'єднаної Європи, поруч подібних до неї працелюбних, свободних і толерантних.

Цитата, якою закінчимо ці рядки, беремо у французького філософа Жана Фор, який так чудово представив недавно 1000-ліття Християнської України. Вони повніше насвітлюють жертву Петлюри для свого народу.

«Тим вбивством кровавим — Жан Фор говорить про мартирологію для величі народів і віри — диявольський князь цього світу хотів обезголовити людину. Але жертва перетворюється у маленького Христа, стає жертвою диявола у його концентрованій дії, і кров зродить нові сили, які переможуть диявола і проженуть його від себе. То ж, якщо я згадую про українську жертву, то не безнадію маю на гадці. Навпаки, для мене це доказ того, що ми добираємось до кінця наших труднощів, проходимо останні ступені чистилища якраз за допомогою тієї жертви і, оновлені нею, ми вийдемо з довгого тунеля».

Ярослава Йосипишин

---

---

## ТРАВНЕВІ УРОЧИСТІ В ПАРИЖІ

Як і завжди у подібних випадках, Рада Бібліотеки проявила добру ініціативу, долучивши до святкування Паризької Трагедії переведення Загальних Зборів Товариства Бібліотеки, інаугурацію добудованого приміщення та відкриття Пропам'ятних Таблиць Співбудівничих і Меценатів Бібліотеки ім. Симона Петлюри. Таке згущення подій довкола справ, тісно пов'язаних зі собою, придержувало на них громадську увагу протягом кількох днів, а організаторам — влекло практичне їх переведення.

**Відмічення Трагедії.** Тому що Бібліотека взяла на себе обов'язок постійного піклування могилою Головного Отамана, складення вінка квітів на його могилі на цвинтарі Монпарнас точно у момент пострілів на нього і відмовлення молитви — вже увійшли в традицію щорічних заходів Ради Бібліотеки.

О год. 14.35 в четвер 25 травня 1989 р. Рада зібралась перед місцем вічного спокою Симона Петлюри, його дружини Ольги і доньки Лесі,

зложила чудовий вінок, що його уфундували цього року панство Богдан і Катерина Мусій з Канади, а о. Башкатів (УАПЦ в Парижі) прочитав молитву.

**Загальні Збори Бібліотеки.** Вони відбуваються щодва роки і на цей рік припадає зробити підсумок дворічної діяльності і запропонувати плян роботи на слідуючий період. Їх намічено на суботу 27 травня.

Збори відкрив ранком о 10 год. Голова Ради, проф. д-р Аркадій Жуковський, вітаючи прибувших членів з Парижа і з деяких навіть дальших околиць і після короткого введення кількома інформаціями загального характеру, приступлено до ділової частини.

Зборами проводила Президія — Голова інж. Микола Маслов і Секретар д-р Назар Ясінчук — і Збори прослухали ділові звіти уступаючої Ради. Д-р А. Жуковський зробив загальний огляд пройденого періоду, а інж. Василь Михальчук подав детальніше представлення життя Бі-

бліотеки. У щоденному контакті з її діяльністю, з усіма проблемами, успіхами чи недоліками, він подав точний образ нашої Установи. А тому, що він друкується у цьому Бюлетені, недоцільно над ним основніше задержуватися. Все діловодство належно перевірила Контрольна Комісія і її Голова, інж. Микола Маслов, подав чіткий образ цієї контролі.

Він привертав увагу на применшення пожег, які є основою праці Бібліотеки. Таке явище майже нормальне, коли ми закінчили повністю із добудовою. Однак, говорив звіт, Рада повинна звернути увагу українського громадянства на не вистачаючу суму відсоткових приходів, які могли б дати Бібліотеці спроможу жити і діяти власними засобами. Розходиться не тільки про забезпечення біжучого ритму Установи. Потреби Української Бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі вимогами самого життя збільшуються і без виконання тих потреб, Бібліотека не може заповнити свою політично-культурну місію на чужині.

У дискусії, яку Президія відкрила після звітування, широко відмічено всесторонню діяльність цієї всеукраїнської культурної стійки у центрі Західної Європи, всі нові завдання, що їх ставить перед нею розвиток подій на нашій Батьківщині і потребу конкретнішої взаємодії з Бібліотекою всіх інших наших громадських товариств у Франції. В дискусії порушено також всі фінансові справи, відзначаючи те, що після поважної громадської хвилі з допомогою на розбудову, відчувається тепер послаблення цієї хвилі і пожертви применшуються. Щоби Бібліотека могла зберегтися і діяти успішно, вони не повинні применшуватися і українська громада мусить бути солідарною із живо діючим Монументом Симона Петлюри. Від неї, від цієї громади у всіх країнах українського поселення, залежить вся наша дальша діяльність.

Збори вирішили, що не пора вводити поважніші зміни у персональний склад Ради і нову Раду Бібліотеки вони обрали в такому складі: Голова — проф. д-р Аркадій Жуковський, Перший Місто-Голова — проф. д-р Кирило Митрович, Другий Місто-Голова — проф. д-р Ярослава Йосипшин, проф. д-р Василь Маркус — Представник Ради в Америці, проф. д-р Микола Павлок — Представник Ради в Канаді, сот.

Петро Йосипшин — Почесний Директор Бібліотеки, інж. Василь Михальчук — Директор Консерватор Бібліотеки, д-р Назар Ясінчук — Секретар Ради, полк. Юрій Лазаренко — Скарбник Ради, проф. д-р Едвард Бурштинський — Член Ради і Представник Бібліотеки на Торонто, Андрій Левицький — Член Ради. Контрольна Комісія: Голова — інж. Микола Маслов, Члени — сот. Афанасій Половик, Терентій Маяцький і Дмитро Екшинський. Бюлетень бажає успіхів Новій Украві.

*Інавгурація новодобудови і відкриття Пром'ятних Таблиць.* Інавгурацію попередило святочне відмічення річниці смерті Головного Отамана академічною доповіддю у французькій мові д-р Ярослави Йосипшин. Доповідь є цікава, головним чином в її оригінальному тексті, її поворотом до мітологічних мотивів і вона є поміщена у цьому Бюлетені.

Акту інавгурації і огляду двох добудованих поверхів попередила доповідь сот. Петра Йосипшина. Вона є своєрідним завершенням певного етапу. Сот. П. Йосипшин, на протязі своєї 30-літньої посвяти Бібліотеці, зробив дуже багато і його вклад для неї залишиться живим свідком цієї посвяти. Після відкриття Таблиць Співбудівничих і Меценатів Бібліотеки, якого довершив найстарший Член Ради, сот. Афанасій Половик, представлення найбільших жертводавців зробив інж. Василь Михальчук.

*Соборна Панахида на Монпарнас.* Вона відбулась в неділю 28 травня після обіда. На цвинтарі Монпарнас, біля могили Головного Отамана зібралось українське громадянство, щоби разом помолитися біля Символу всеукраїнства, який нас всіх об'єднує і постійно вказує напрямом нашим дерзанням і разом призадуматися над засобами їхнього цілеспрямування.

Панахиду над могилою відправили Преосв. Владика Михайл Гринчишин і о. Михайло Башкатів. Співав чудово імпровізований хор, зложений зі співаків одної (УК) і другої (УАП) Церков і було радісно спостерігати за чудовою конструкцією нашої соборности, яка так чародійно вивершується тут біля цієї могили Головного Отамана.

Тут і закінчились святкування, що їх запланувала цього року Бібліотека.

## ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕКИ У ЗВІТНОМУ ПЕРІОДІ

Як кожна суспільна установа громадського характеру української діаспори, Українська Бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі веде й поширює свою культурну діяльність завдяки моральній та матеріальній підтримці в першу чергу свого вірного членства. Кажу і повторюю **МОРАЛЬНИЙ** допомозі, бо це слово, не зважаючи на весь наступ на нього теперішньої епохи, ще не затратило своєї питомої ваги. Кожна моральна піддержка нашого друга, його добре слово у важкій чи у складній хвилині має незвичайно велике значення, бо дає важливий поштовх до дальшої дороги, до дальшої праці у виконанні не легкої культурної роботи на чужині.

Наголошуючи моральну допомогу наших друзів і приятелів, я далекий від того, щоби применшувати матеріальну поміч, без якої ні кроку не можна зробити до успішного висліді намічених громадських плянів. Поруч моральної допомоги, вони дають також велику матеріальну поміч. На неї відгукується широке українське громадянство, всі ті, кому остання воля Головного Отамана — потреба створення і розбудови репрезентативної української Бібліотеки у центрі Європи — є цінною та зобов'язуючою. Завдяки цій свідомості ми ведемо нашу діяльність і

будемо її вести так довго, як довго ця свідомість буде маяком українській громаді.

### Членство

Все таки, навіть найкращий ентузіазм, не має права закривати виду на дійсний стан громадського життя. Навпаки, він приневолює тверезо й відповідально подивитись на справжній стан життя нашої Установи.

Товариство нашої Установи, якщо брати під увагу людські умови нашої спільноти в Європі, є дужее поважне, бо начислює 254 членів. Я подаю загальне число, не роблячи різниці між Членами Прихильниками і Членами Дійсними, бо як вам відомо, і згідно з нашим статутом, членство нашої Бібліотеки ділиться на Членів Прихильників і на Дійсних Членів. Більшість Членів проживають поза Францією. Із згаданого загального числа тільки приблизно половина платить регулярно свої членські вкладки, які виносять 20 французьких франків на рік.

Але, хоч і малим є число тих, хто не занедає добровільно взятих на себе обов'язків і хоч як малою, відносно, є членська річна вкладка, наше членство в загальному і всі приятелі Бібліотеки ім. Симона Петлюри розкинуті по всьому світі несли нам всесторонню й широку допомогу, завдяки якій вони нам дозволили до-

битися тих успіхів, якими ми можемо сьогодні перед усіми вами хвалитися. Підтвердженням цього буде фінансовий аналіз, який ви почуєте за кілька хвилин від Контрольної Комісії і коли ви оглянете зараз пророблене діло.

Діяльність Бібліотеки не є працею, розчисленою на кілька днів чи місяців. Її зусилля, якщо вона хоче існувати і рости, мусять вестися постійно і вона вимагає тривкої доброї волі в її працівників і допомоги українського громадянства, про яку допомогу я говорив на початку.

#### **Засідання Ради Бібліотеки**

Виконуючим чинником наших рішень, всіх постанов, що їх беруть Загальні Збори, є Рада Бібліотеки. Вона сходиться періодично, щоби перевірити все те, що було зроблене та намітити програму до виконання на найближчу мету. У звітному періоді відбулося 6 засідань Ради, з трьома засіданнями річно. На одному з них, в липні минулого року, покликано на Директора Бібліотеки інж. Василя Михальчука, дотодішнього Члена Ради, а сот. Петра Йосипишина вибрано, з огляду на його великі заслуги у дотеперішній діяльності, на Почесного Директора Бібліотеки. Сот. Петро Йосипишин зробив дуже велику роботу і причинився у великій мірі до росту нашої Установи.

Всі рішення приймалися на засіданнях після широкої виміни думок між Членами Ради. Засідання проходили завжди у дружній діловій атмосфері і це явище стало безумовною запорукою наших успіхів.

#### **Праця у Бібліотеці**

Її треба поділити на два відділи: праця для вдосконалення Бібліотеки і Бібліотека, як місце і засіб до праці зовнішнього світу.

Оскільки відноситься про працю для Бібліотеки, то в ній затруднена постійно одна людина, в особі її Директора, кожного після-обіддя крім неділі. Крім того, поміч тепер подають пані інж. Катерина Штуль, д-р Назар Ясінчук і Олекса Бойко. Розходиться про повну інвентаризацію книжкового фонду і про впорядкування журналів та газет. Впорядковуються також подвійні книжки, яких чимало, з метою пропозиції або обміну з іншими українськими бібліотеками у вільному світі. Вся ця праця на добрій дорозі, але забере ще багато часу, щоби впорядкувати як слід всю цілість.

Коли говорити про Бібліотеку у службі всім зацікавленим, то тут треба відмітити суто наукову ділянку. У Бібліотеці часто працюють молоді українські студенти, як з Парижа так і з дальших околиць і навіть з-поза Франції. Найчастішими темами, які притягають молодих дослідників є лінгвістика, політика та література. На відмічення заслуговують часті відвідини наших земляків з України, які з тих чи інших причин бувають тепер щораз частіше у Парижі. Контакт з тими людьми є дуже цікавий і він не лишається без тривкого сліду.

За звітний період Бібліотеку відвідали 974 людей.

#### **Зв'язок з іншими Бібліотеками**

В цій ділянці праця обмежується нормально до книжкової виміни. Однак на згадку заслуговує явище добрих зносин з французькою Національною Бібліотекою. Її відділ чужомовних видань запропонував недавно стати посередником між нами і Українською Державною Бібліотекою в Києві для купівлі для нас, на кошти Франц. Нац. Б-ки, цілого ряду київських видань.

Не менше цікавим є безпосередній контакт з американською Конгресовою Бібліотекою у Вашингтоні. Він не буде мати жодних далекойдучих наслідків, але при якійсь окремій потребі його можна буде належно й доцільно використати для справи Бібліотеки.

Ніякого ділового зв'язку не вдалося до тепер встановити з іншими великими французькими бібліотеками. Поважним бар'єром у цьому є мовні труднощі — наша Бібліотека є українською, а українських відділів, поминувши одну або дві Бібліотеки в Парижі, вони у себе не мають — та складні труднощі політичного характеру: українській справі дуже важко пробиватися на арену західної, і зокрема французької, публічної opinio. Це не значить, що наша Установа мусить ліквідувати фронт на цьому відтинку. Говорю про це тільки тому, щоби вказати на труднощі, які постійно стоять перед нами і на потребу постійних і всеновних ініціатив.

#### **Зв'язок з українською громадою**

Найосновнішим засобом сполучення між нами та українським широким загальним у світі є наш річний Бюлетень, якого ми випускаємо звичайно кожного року під осінь. У ньому ми подаємо найважливіші події, які проходять у періоді часу між нашими Зборами, відзначаємо у ньому наших жертводавців і книжкові фонди, що поступають у Бібліотеку.

Минулорічний Бюлетень ми вислали на 1.400 акрес, як чужих так і українських. З цього кидатися у вічі те в першу чергу, що сама висилка коштує приблизно 5.000 франків або де-що більше, як 800 ам. дол. Коли до тієї цифри додати ще кошти друку, то виходить сума дуже поважна і господарка нею мусить бути доцільна.

Нагадуємо про це тому, що багато наших людей міняють часто свої квартири, але про це нас не повідомляють і вислані їм числа Бюлетеню вертаються назад до Бібліотеки, перекреслюючи наші зусилля вдержувати зв'язок з нашими приятелями і прихильниками.

Другим засобом зв'язку є всі друки, які Бібліотека одержує від українського громадянства у світі. Маю на увазі періодики, книжкові видання і окремі появи. Всі книжкові та окремі видання Бібліотека потверджує окремими листами.

І врешті третім засобом контактів є листування з нашими приятелями чи членами. Воно є доволі широким — згадаю, що на протязі п'ятих місяців теперішнього року вислано понад 300 листів — коштовним, коли додати що більше як 80% цього листування робиться летунською поштою, і бере воно дуже багато часу. Але воно є основним засобом сполучення між Бібліотекою та українською громадою і без нього наша діяльність не була б ні можливою ні успішною.

Окремим видом контакту з громадянством є громадські сходи у залі Бібліотеки або різного роду збори чи засідання. Між сходами треба відмітити ті, які були з нагоди побуту у Парижі відомого д-ра Мущинки з Пряшева, проф. Пріцака з Гарвардського Університету, літературних вечорів Еми Андієвської і Івана Кошелівця і ін. Збори свої тут відбували Українське Військове Товариство у Франції, Спілка Української Молоді у Франції, європейський відділ НТШ. Бібліотека завжди йшла на стрічу такому видові контактів і радо давала своє приміщення таким сходам.

Ще іншим видом тих контактів є окремі відвідини Бібліотеки. Між найвизначнішими відвідувачами треба відмітити Блаж. Митрополита Василя з Вінніпегу разом з о. д-ром Ярмусем, доц. Людмили Бояревої з Харкова, о. Дмитрія зі Львова, молодих польських науковців з польської Академії Наук у Варшаві, Бобирева із Сумів, який нам передав цінні матеріали про українських мистців у цьому місті, Сергія Тишиневича з Москви від московського «Меморіалу», Голови ІСНО Павла Дорожинського з Торонто (на Пропам'ятній Таблиці Меценатів Бібліотеки видніє ім'я його батька).

Всі ці відвідини вказують на культурне променювання нашої Установи у всіх місцях поселення нашої діаспори, як рівнож між українським народом в Україні. Тому невідкладним завданням нас усіх є постійно посилювати це променювання і добитися того, щоби цей живий і діючий Пам'ятник Симона Петлюри був видний усім.

#### Видавничі справи

Бібліотека завжди прихильно ставилась до важливого прояву культурної діяльності нашого життя на еміграції, яким є видавання книг. Але її підхід до цього коштовного діла був завжди продуманий та обережний. Адже розходилося про громадський гріш, зібраний з людських жертв і він не міг витрачатися непродумано на будьяку тему.

Саме тому було постановлено вже у самих початках, що в міру своїх фінансових спроможностей Бібліотека зможе спонзорувати, або таки видавати, праці тематично пов'язані з особою свого Патрона або з його ділом у періоді Визвольних Змагань. Так поставлена справа була дуже ясною і вона допомагала уникнути цілого ряду зайвих непорозумінь.

У звітному періоді Бібліотека видала маленьку працю проф. Тараса Гунчака з Ратгерського Університету в Америці у 2.000 примірників і спомини Жана Пелісіє з його побуту на Україні під час Визвольних Змагань з накладом 500 примірників. Перша праця на тему Симон Петлюра та євреї, у французькій мові, є дуже цінна та актуальна. Її автор без труднощів доводить, що Головний Отаман поборював всі відомі йому злочини супроти євреїв на Україні під час Визвольних Змагань і за них відповідальності він не несе. Друга, також у французькій мові і вона є новим причинком до навітлення подій чужим автором.

Не зважаючи на всі зусилля Бібліотеки поширити ці два видання, наші старання не увінчалися успіхом і 90% першої книги і 60% другої далі лежать на складі. До цього треба додати велику кількість книг раніших видань, що не були розповсюджені і чекають на своїх читачів. Тому у ділянці тих справ треба взяти продумане рішення, щоби ліквідувати великий склад і у майбутньому оминути зайву витрату цінного громадського гроша.

#### Могила Головного Отамана

Усім вам відомо, що Бібліотека взяла на себе зобов'язання піклуватися доглядом над могилою свого Патрона, Головного Отамана Симона Петлюри. Цього зобов'язання кожна Рада Бібліотеки вірно додержується, влаштовуючи скромне відзначення власними силами на могилі останнього Голови Держави кожної річниць точно в годині трагедії, а найближчої неділі — силами ширшого громадянства Парижа і околиць. На піклування Могили, як і на відзначення річниць, вона не має окремих фондів, а робить це із свого загального бюджету. Ті жертви, які приходять на ту ціль не є вистачаючі.

#### Підсумки і зауваги до майбутнього

Переходячи до підсумовання сказаного, не можна не відзначити того, що книжковий фонд не є ще повністю впорядкований, хоча в тому напрямку ведуться поважні зусилля.

Не закінченим є також систематизування подвійних видань книжок. Коли воно буде закінчене, доведеться зробити відповідний каталог, щоби запропонувати подвійні книжки іншим українським бібліотекам для виміни або для закупу по знизковій ціні.

Щоби всю цю працю ділово перевести, Бібліотека робить апель до тих наших земляків у Парижі чи в найближчих околицях, які мають час, здоровля і пошану до української культури, зголоситись до нашої Установи з метою допомогти у переведенні цієї роботи.

Листування з нашими членами і приятелями чітко вказує на їхнє близьке зацікавлення всіми нашими проблемами. Прохаємо їх надалі ще уважливо ставитись до справ Бібліотеки, бо тільки нашими спільними зусиллями, дружньою піддержкою один одного, моральною заохотою у складних обставинах — ми зможемо успішно розвивати всю справу культури Бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі.

Зв'язок Бібліотеки з українською громадою у всьому світі завжди був тісний, діловий і плідний. Українська громадськість завжди щедро і скоро відгукувалась на заклики про матеріальну допомогу. Будьмо свідомі ще й того, що розвиток подій на нашій Батьківщині є такий, який без найменшого сумніву вимагатиме від Бібліотеки нового культурного промінювання. Тому наш апель до української громадськості і далі нам нести матеріальну допомогу у формі жертв та дати нам змогу посилити це промінювання.

І, врешті, дві останні зауваги. Щоби наш зв'язок з широкими кругами української громади в світі був успішніший, нам треба наших представництв у всіх більших поселеннях наших земляків. Нам важко й незручно бути у зв'язку з кожним діяльним осередком. Для цього слід було б мати окремий і великий штаб людей, якого ми не маємо і не зможемо мати змоги поставити на ноги, коли нашу роботу треба оснóвувати на добровільній діяльності.

Але інформативну роботу можна б успішно проробити, якщо б знайшлися люди, які погодилися б взяти на себе представництво Української Бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі у своїй місцевості. Це велося в минулому, але люди старіли і відходили, не подбавши про те, щоби поставити на свої місця молодших і таким чином запевнити постійну дію. Якщо найсвідоміша ланка нашого громадянства погодиться нам допомогти, ми ще проробимо разом велику роботу для добра й величі української справи і культури.

Справа Музею. Теоретично він ніби існує, бо ж про нього говорилося на протязі всієї історії Бібліотеки, однак практично справа лежить облолом. А її слід би піднести та знайти доцільну розв'язку. Для цього треба було б перебудувати три кімнати у теперішній Бібліотеці і їх перетворити в одну та її відповідно устаткувати. Експонатів ми маємо дуже багато, між якими поважне число особистих речей Головного Отамана. Дуже багато важливих предметів є між нашими людьми у розсіянню. Всі вони пов'язані з історією Українських Визвольних Змагань. Найвищий вже час перевести, різними потрібними шляхами, заклики для зложення тих символічних речей у Музею Симона Петлюри в Парижі, який обов'язково треба присвятити Визвольній Боротьбі України, бо інакше вони пропадуть назавжди.

Переведення цього діла в життя вимагатиме дещо праці і коштів. До тепер українська громада в світі завжди до нас була прихильна, коли бачила конкретне діло. Вона й тепер відгукнеться, коли побачить, що наші думки оснóвуються на реальних справах і ведуть до конкретних діл. То ж до справи Музею слід взятися, уважаємо, без зайвого зволікання.

*Василь Михальчук*



## СХОДИНИ У БІБЛОТЕЦІ

1988 рік.

3 вересня. Засідання Ради Бібліотеки.

9 вересня. Громадські сходинами заходами НТШ. Доповідь проф. Пріцака з Гарварду про міжнародний Конгрес 1000-ліття Християнства Русі-України в Равенні 18-24 квітня 1988. Присутніх 36 осіб.

11 листопада. Громадські сходинами з рамени НТШ для доповіді д-ра Миколи Мушинки з Пряшева н. т. Культурний розвиток українців у Чехословаччині. Присутніх 28 осіб.

9 грудня. Скликані Бібліотекою ширші сходинами з приводу 5 СКВУ відбулися з дуже обмеженим числом учасників із причини штраю метра.

1989 рік.

16 лютого. Засідання Ради Бібліотеки.

17 березня. Громадські сходинами заходами УНЄ для відзначення 50-ліття проголошення державности Карпатської України. Доповідачі К. Митрович, Л. Гузар і В. Генік. Вдала виставка різних документів, преси і книг. Присутніх 42 особи.

25 березня. Громадські сходинами з рамени НТШ для відзначення 175-ліття Т. Шевченка. Доповідачі М. Антохій, Л. Вітошинська і Л. Плющ. Присутніх 45.

30 березня. Сходинами з рамени НТШ з нагоди відвідин Еми Андіївської і її літературного вечера. Присутніх 24.

13 травня. Загальні Збори Українського Центрального Громадського Комітету у Франції. Того самого дня вечером відбулося засідання Ради Бібліотеки.

27 травня рано відбулися Загальні Збори Бі-

бліотеки ім. Симона Петлюри. Після обіда — інавгурація нової частини Бібліотеки і відкриття Пропамятних Таблиць з маленьким прийняттям після офіційної частини.

2 червня. Громадські сходинами з рамени Б-ки для доповіді д-ра Я. Мусяновича про його поїздку на відзначення 10-ліття Єв.-Укр. Товариства в Єрусалимі в днях 15-20 травня 1989 р. і мгра Володимира Ковальчука про подорож на Україну. Присутніх 19.

10 червня. Засідання вужчої Ради НТШ, а потім громадські сходинами для доповіді проф. Василя Маркуся н. т. «Українська наука на еміграції і деякі питання нашої наукової політики». Присутніх 28.

2 липня. Відвідини Бібліотеки Левком Лук'яненком разом із групою громадян, що були з ним у Церкві. По обіді — відвідини Могили на Монпарнас.

5 липня. Громадські сходинами заходами УЦ-ГК для стрічі з Л. Лук'яненком. Він говорив протягом години, а потім відповідав на питання. Присутніх 48.

6 липня. Громадські сходинами з рамени НТШ для доповіді проф. Д. Гусара Струка з Торонта «Що таке гріх» за п'есою Винниченка «Гріх». Потім А. Жуковський, Д. Гусар-Струк і Б. Кравченко з Едмонтону давали інформації про третій том англословної Енциклопедії Українознавства. Присутніх 27 осіб.

8 липня. Засідання Ради Бібліотеки, а потім громадські сходинами з рамени НТШ для доповіді проф. М. Мушинки з Пряшева н. т. «Степан Рудницький — основоположник української наукової географії». Присутніх 19.

## НАШІ СПІВБУДІВНИЧІ І МЕЦЕНАТИ

Під кінець сімдесятих років був кинутий клич про потребу розбудови приміщень Бібліотеки і розпочато випрацювання плянів конкретного діла. Всі ці заходи тривали майже десять років і щойно минулого року вповні закінчено з будовою і внутрішнім влаштуванням.

Не так вже й багато десять років, здавалося б. Однак дехто з наших приятелів з Америки та Канади щиро сміялися з такої нашої зауваги. У них великі й чудові церкви будували значно скоріше, як у нас цю добудову двох поверхів. Ми не дивувалися з наших приятелів. Радше раділи з цього небувалого успіху української культури в Парижі.

Але цей успіх не родився спонтанно і він не наш. Він належить всім тим, хто дав нам свою допомогу, хто своїми грошовими жертвами причинився до цієї розбудови, хто своїми порадами, добрим словом і дружньою заохотою все був з нами і підбадьорював нас у розпочатій справі.

Стоючи тепер, перед відслоненими мармуровими таблицями із золотими написами Співбудівничих і Меценатів Бібліотеки, ми думками біля них усіх, розсіяних по всьому світі, але здружених великою думкою увіковічення імені Симона Петлюри живим і діючим Пам'ятником. З ними наша любов і шана та вислови вдячності в імені Ради Бібліотеки. А ті, хто відійшов у вічний спочинок, пам'ять про їхнє велике діло ми передамо на збереження тим усім хто прийде після нас.

Дозвольте мені відчитати імена Співбудівничих і Меценатів, які пожертвували більші суми на розбудову Української Бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі.

### МЕЦЕНАТИ БІБЛОТЕКИ

Д-р БОРИС ЛОТОШЬКИЙ д ВЕЛІГОСТ  
МАЙОР ГРИГОРІЙ ГУЛЯ  
МИКОЛА ГРОМНИЦЬКИЙ  
ЮРІЙ ФЕЩЕНКО-ЧОПІВСЬКИЙ,  
МОЛОДШИЙ, У СВІТЛУ ПАМ'ЯТІ  
СВОГО ДІДА КОНСТАНТИНА,  
ДИРЕКТОРА ДЕРЖАВНОГО БАНКУ  
УКРАЇНИ В КИЄВІ, І БАБУНІ  
МАРІЇ КЛЕПАЧІВСЬКИХ  
АНАСТАСІЯ І ТЕОДОР ПАНЧИШИН  
ЛЮДМИЛА МУЛЕВИЧ В ПАМ'ЯТІ  
МАЙОРА ВАСИЛЯ МУЛЕВИЧА

## СПІВБУДІВНИЧІ БІБЛІОТЕКИ

Митрополит МСТИСЛАВ  
 Архиепископ Анатолій ДУБЛЯНСЬКИЙ  
 Єпископ Михаїл ГРИНЧИШИН  
 Державний Центр УНР  
 Микола ГРОМНИЦЬКИЙ  
 сот. Олександр СЕММО  
 д-р Микола ПАВЛЮК  
 Вікторія НОВОТНА в пам'ять мамі Ганні Статник  
 от. Іван ЛЮТИЙ-ЛЮТЕНКО  
 д-р Володимир КОТЕНКО  
 Прокіп ВИННИК  
 д-р Людмила й д-р Константин БРИЗГУН  
 у пам'ять хор. Михаїла Бризгуна  
 д-р Олександр ЯРИМОВИЧ  
 Степан МЕЛЬНИЧУК  
 д-р Ірина ТИМОШЕНКО в пам'ять батьків  
 Лідія й Валентина Садорських  
 КУК відділ у Монреалі  
 сот. Василь і Людмила СЕРДЮК  
 Олександр СІРЕЦЬКИЙ  
 Іван ЖУКАЛО  
 Ганна ГУВЕР-ГРИНЕВИЧ  
 Галя МАЗУРЕНКО  
 Українська Православна Кредитова Співка в Нью-Йорку  
 сот. Петро Йосипишин

## СПІВБУДІВНИЧІ БІБЛІОТЕКИ

Марія СЕМЕНЧУК-КРЕМІНЯРІВСЬКА  
 Володимир ЛІСНИЙ в пам'ять батька Михаїла Лисого  
 Андрій ПЛОНСАК  
 Тетяна ДЗІВАК у пам'ять чоловіка Миколи Богдана ДЗІВАКА  
 сот. Йосип ВРУБЛІВСЬКИЙ  
 Євгенія й Тиміш ТАБОРОВСЬКІ  
 Валентина ЛІМОНЧЕНКО  
 Гелена й Олександр ВОСКОБІЙНИК  
 О. ТОРИЩАК  
 Софія й Юрій ЧОПІВСЬКІ в пам'ять  
 Зімаїди й Івана Феценко-Чопівських,  
 Марії й Константина Клепацьких  
 Ярослав ЧЕРНЯВСЬКИЙ в пам'ять батьків  
 Лідія й Арсенія Чернявських і сестри Ариадни  
 Івита-ДЕРКАЧ у пам'ять батьків Йосифа й Олександра Деркачів  
 Українська Православна Катедра св. Володимира,  
 Сестрицтво св. Ольги  
 і Братство св. Володимира в Чикаго  
 Збіркової Книжки у Чикаго, Полковник-Галина Грушечка  
 Олександра й Галина СУВІРИЛКИ  
 Софія НЕЗДІ в пам'ять чоловіка Миколи Незди  
 Український Федеративний Банк Північчя у Чикаго  
 Іван Семанюк у Чикаго  
 Микола ШАБЕЛЬНИК у пам'ять батьків Миколи ШАБЕЛЬНИКА  
 й Марії КУШНІРЕНКО

### Співбудівничі Бібліотеки

США (в ам. дол.).

7.500 — Митрополит Мстислав.  
 60.000 — Микола Громницький.  
 37.670,69 — Збірковий Комітет у Чикаго під  
 головуванням пані Галі Грушечкої у співпраці  
 з нашим представником на Америку д-р В. Мар-  
 куся.

На цій листі кидаються зокрема у вічі:

2.000 — Укр. Фед. Банк Певність в Чік.

По 1.000 — Каса Самопоміч в Чикаго, Галя  
 і Олекса Воскобійники, Софія і Юрій Чопівські,  
 Ярослав Чернявський, Іван Деркач, Укр. Прав.  
 Катедра св. Володимира і Сестрицтво св. Ольги,  
 в Чикаго, Надя і Іван Курилки, Софія Нездійми-  
 нога.

20.000 — Олександр Семмо.

По 7.000 — Вікторія Новотна, Іван Лютий-  
 Лютенко.

3.600 — Володимир Котенко.

3.010 — Людмила і Василь Сердюки.

3.000 — Степан Мельничук.

2.000 — Державний Центр УНР.

1.300 — Ганна Гувер-Гриневиц.

По 1.000 — Микола Шабельник, Андрій Плон-  
 сак, Тетяна Дзівак, Онисим Врублівський, Воло-  
 димир Лісний, Укр. Кредитова Співка в Нью  
 Йорку, Микола Кушніренко, Валентина Лімон-  
 ченко.

КАНАДА (у кан. дол.).

3.000 — Ірина Тимошенко.

2.460 — Людмила і Константин Бризгун.

1.053,49 — КУК в Монреалі.

По 1.000 — Марія Семенчук-Крем'янівська,  
 Євгенія і Тиміш Таборовські, Микола Павлюк,  
 О. Торнщак.

ФРАНЦІЯ (у франках).

2.000 кан. дол. — Єпископ Михаїло Гринчи-  
 шин.

21.000 — Олександр Яримович.

15.000 — Олександр Сірецький.

10.000 — Петро Йосипишин.

НІМЕЧЧИНА (у нім. мар.).

1.500 — Архиепископ Анатолій Дублянський  
 і 2.000 фр. фр.

4.000 — Прокіп Винник і 1.000 ам. дол.

БЕЛЬГІЯ (у бел. фр.).

100.000 — Іван Жукало.

АНГЛІЯ (у англ. фунт.).

1.000 — Галя Мазуренко.

### Меценати Бібліотеки

50.000 ам. дол. — Микола Громницький.

10.000 ам. дол. — Юрій Феценко-Чопівський,  
 молодший.

По 1.000 кан. дол. — Анастасія і Теодор Пан-  
 чинин, Людмила Мулевич.

Але ця листа *Співбудівничих і Меценатів* не  
 означає того, що на ній вичерпуються всі по-  
 жертви на розбудову Бібліотеки ім. Симона Пе-  
 тлюри, яку Рада успішно завершила і з цього  
 приводу ми сьогодні її інавгуруємо і відкриває-  
 мо ці пропам'ятні Таблиці. Зовсім ні. Є ще не-  
 звичайно велике число менших пожертв, що  
 щедро напливали на протязі робіт розбудови.  
 Всі вони, включно до найменших, ефективно  
 причинилися до цього всеукраїнського сьогод-  
 нішнього успіху і всім їм наша глибока вдяч-  
 ність. Всіх їх ми кожноразово відзначували у  
 наших Бюлетенях і це буде відмічене у встанов-  
 леній історії росту Бібліотеки.

Наше коротке слово не було б повністю  
 вичерпане, наколи б ми не зробили окремої  
 згадки про трьох наших справді надзвичайних  
 жертводавців, які своїми дарами виділюються  
 на справді почесне місце.

Сотник Олександр Семмо, як старий пет-  
 люрівець — він сам себе так назвав в одному зі  
 своїх листів, долучуючи до нього чек — пер-  
 ший відгукнувся, пересилаючи княжий дар на  
 суму 20.000 ам. дол. А хто перший дає, той най-  
 більше дає, бо промовує «шлях» для інших і  
 дає приклад.

Микола Громницький займає окреме почесне місце в історії Бібліотеки ім. Симона Петлюри. Ми його відмічуємо окремо у цьому Бюлетені. Він пожертвував 110.000 ам. доларів. Дещо більше, як третину всіх фондів на розбудову. Це заслуговує на надзвичайне відмічення Покійного Жертводавця і щедрого Мецената української культури. Саме тому Рада Бібліотеки уважала за відповідне відзначити Миколу Громницького на Таблиці Співбудівничих і на Таблиці Меценатів Бібліотеки.

Рада також відзначає щедрий дар у висоті 10.000 ам. дол. Юрія Феценка-Чопівського, молодшого з дуже відомої й свідомої родини наших земляків в Америці та внука директора Українського Державного Банку в Києві на протязі короткого існування Української Держави, Константина і Марії Клепачівських. Жест молодого українського мападжера в Америці вказує, що молодше покоління є свідоме завдань, які стоять перед українською культурою.

## ПОЧЕРЕЗ ТЕПЕРШНЕ І МИНУЛЕ — У МАЙБУТНЄ!

Неабияку приємність і радість зробив нам д-р Микола Мушинка з Пряшова, переславши до Бібліотеки маленьку 8-сторінкову брошурку «Дві години в Бібліотеці імені С. Петлюри». Вона з архіву Вирового, який, як відомо, жив у Празі і тут його застав прихід червоних після війни. Не бажаючи попасти їм у руки, коли вони прийшли його арештувати, він кинувся з третього поверху на вулицю і вбився перед «вороном», що за ним приїхав.

Брошура підписана І. Панасих. І не відомо, хто заховався під тим псевдонімом. В кожному разі, вона написана в 1930 або на початку 1931 року, коли брати на увагу деталі опису розмови автора з Іваном Рудичевим, тодішнім бібліотекарем. Вона опинилася у Вирового, якому («Дорогому Якову Семеновичу — автор», видніє на першій сторінці брошури) передав її автор, а з архіву Вирового — попала вона до нас, щоби бути свідком дивної мандрівки друкованого слова.

Коли знайомитись з рядками невідомого автора з-перед майже 60-ти років, стає видніше все пережите цією одною з найстарших українських інституцій на чужині. І все це, зроблене власними українськими руками, власними силами: добровільними руками і головами декількох людей, щедрими жертвами всієї української громади в розсіянні.

У початку була думка Головного Отамана. Вже у квітні 1926 року, себто місяць перед своєю трагедією, він писав про майбутню українську бібліотеку в Парижі: «...Нема що довго розводитися над цією потребою, вона зрозуміла кожному, особливо на чужині... Українська Бібліотека повинна бути утворена і всі, хто чуває себе свідомим, організованим членом нашої еміграційної громади, повинен вжити всіх заходів, щоб допомогти створенню цієї потрібної і цекучої культурної установи...».

Важко сказати, чи ті, хто читав ці рядки перед роковими днями травня чітко усвідомлювали всю їхню вагу. Можна зате впевнено твердити, що після смерті Петлюри вони набрали зовсім іншого релієфу і люди з повною свідомістю почали вдчувати всю їхню далекойдучість.

Вже 13 червня 1926 року ця справа була обговорена на зборах представників українських організацій у Франції. На них створено Комітет для вшанування пам'яті Симона Петлюри. До нього й належали дальші конкретні кроки.

Неповний тиждень пізніше, 19 червня, на своєму першому засіданні, цей Комітет вирішив заснувати Музей і Бібліотеку ім. Симона Петлюри. Музей, щоби примістити і зберегти особисті предмети Головного Отамана, як рівнож скромні меблі його кімнати, а Бібліотеку ім. Симона Петлюри — як доказ реалізації його думки про необхідність такої української установи в Парижі. У протилежність до поширеної думки про нашу швидкість в громадських справах, на цей раз українське суспільство у Франції незвичайно швидко та енергійно приступило до діла.

Скількість книжок почала скоро збільшуватися і призначена шафа не мала більше спроможности все вмістити. Рівночасно виявилось перед організаторами, що Бібліотека ім. Симона Петлюри стає інституцією з належними правами й потребами і що їй потрібна постійна увага і певний простір. З 1-го березня слідуєчого року Комітет починає на неї звертати більшу вагу і делегує на першого бібліотекара Івана Рудичева. Шкільний товариш Симона Петлюри і великий любитель книг, І. Рудичів сумлінно приступив до роботи.

Але це іменовання не розв'язує пекучої проблеми простору і Комітет приневолений шукати за новим приміщенням. З жовтня того самого 1927 року адміністрацію і редакцію «Тризуба» переносять на нову квартиру на вулиці Данфер-Рошєро під числом 42. Тут вже більше місця і Бібліотека може почуватися свобідніше. Зародок майбутнього Музею С. Петлюри одержує тут також окрему кімнату. Скромні меблі Головного Отамана з його помешкання на вулиці Тенар ч. 7 Комітетові вдалося закупити за суму 5.000 фр. і розмістити у цій кімнаті так, як вони стояли раніше. Вони давали таким чином повну уяву про те, як жив і працював Симон Петлюра.

Щойно 10 лютого 1927 року прийшло до ділового оформлення Бібліотеки. Опрацьований і прийнятий статут стверджував, що Товариство Української Бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі є незалежною організацією і що воно назавжди має залишитися у цьому місті з метою променювання української культури на що частину європейського світу. Натомість Музей, коли він розбудується і прийме форми дійсного музею, де будуть зберігатися не тільки особисті предмети Головного Отамана, але і те все, що має відносини до української Визвольної Бороти, буде перевезене до Києва, коли умовини політичного життя на Україні будуть сприятливі для цього.

Перше засідання Ради Бібліотеки відбулося 15 січня 1929 року. У її складі були: Вячеслав Прокопович — голова, Іларіон Косенко — заступник голови і скарбник, ген. Олександр Удовиченко — секретар. На Івана Рудичева покладено обов'язки технічного секретара та бібліотекара з правом рішачого голосу у всіх справах бібліотеки. Названо, крім цього, п'ять членів-фундаторів: Вячеслав Прокопович, як реалізатор думки Головного Отамана про заснування бібліотеки в Парижі, Олександр Шульгин, представник Уряду Української Народної Республіки і ген. Олександр Удовиченко, представник Комітету вшанування пам'яті Симона Петлюри. Родина Головного Отамана мала призначити свого представника. Іларіона Косенка прийнято на правах члена-фундатора, як адміністратора журналу «Тризуб».

З Данфер-Рошєро Бібліотека перемандрувала 1-го лютого 1929 року на вулицю Де ля Санте ч. 11 при Сквер Пор-Рояль. Тут її відвідав згаданий І. Панасих і написав згодом широку розвідку про ці відвідини. З нагоди маленьких тра-



вневих святкувань 26 травня відбулося відкриття Бібліотеки і з цієї нагоди надійшли на її адресу 75 привітань з усіх закутків українського поселення в Європі, Америці і Азії.

Але і це поселення нашої установи не виявилось тривким. 15 жовтня 1931 року її перенесли на вулицю Де ля Тур д'Овернь під ч. 41 і тут вона залишилася до самого вибуху Другої світової війни.

Перше, що кидається у вічі, коли розглядати появу і діяльність Бібліотеки у міжвоєнному періоді, це її кочове життя. Чотири рази вона була приневолена міняти приміщення на протязі п'яťох перших років свого життя; не з примхів, очевидно, своєї Ради чи бібліотекара. Скільки людської енергії і матеріальних коштів затратувалося на це перевоження. Проте, ланка людей, які взяли добровільно на себе обов'язки великого діла, не відступали перед труднощами.

Восени 1940 р., заледве два місяці після зайняття Парижа, німецькі окупаційні власті почали цікавитися діяльністю Бібліотеки, а 22 жовтня того самого року вони опечатали вхідні двері, заборонивши таким чином вхід до Бібліотеки. 13 грудня вони почепили на вхідних дверях напис німецькою і українською мовами про те, що ця установа взята під німецьку охорону, хоч такої охорони українська громада не потребувала і від неї сторонилась.

Наші сподівання зводилися тоді до того, що, може, на цьому німецька «опіка» закінчиться і що українська Бібліотека збережеться. Марними були такі надії. 20 січня німецькі військові машини підїхали до приміщення Бібліотеки, на них поносили її майно і вивезли у Німеччину.

Хоч як удар був болючий і глибокий, він не заламав українську громаду у Франції і вона 25 квітня 1946 року відновила свою Установу в приміщенні Української Дипломатичної Місії на вулиці Де ля Глясієр під числом 24. Не важним було те, що книжковий фонд, який залишився, складався із 57 книжок, а важною була пружна воля впертих людей, котрі постановили відновити і продовжувати розпочате діло.

Українська громадськість почала жертвувати книжки, видавництва надсилали свої видання та пресу, полиці поволі заповнювались і Інституція розпочала нормальну діяльність. Зпочатку директором був Іван Рудичів, а потім деякий час Григорій Довженко.

Після їх відходу до притулку в Абондані, керівництво доручено сот. Петрові Йосипишин 15 серпня 1958 року.

Зріст книжкового фонду, як рівнож різних архівних матеріалів, що безупинно напливали до Бібліотеки, заставляв розглядатися за новою розв'язкою приміщення як і за структурою внутрішньої дії. Можливості у такому місті як Париж є вкрай обмежені і тому розшуки мусіли бути уважні та продумані.

Після деякого вагання вибір упав на спільну дію з Братством св. Симона і Парафією УА-ПЦ в Парижі, під яку дію добрі підвалини положив Петро Плевако. Об'єднаними зусиллями всіх трьох установ, Братства, Парафії і Бібліотеки ім. Симона Петлори, куплено дім на вулиці Палестін під ч. 6, в якому наша Установа зайняла перший поверх з 4-ма кімнатами, а 27 травня 1971 року відбулося урочисте відкриття Бібліотеки у цьому новому приміщенні.

Її дальший ріст був такий швидкий, що вже рік після відкриття довелося серйозно призадуматися про поширення приміщення. Розв'язка, що її знайдено, тим разом дуже швидко, дає заспокоєння на довший час: заплановано поширити перший поверх коштом подвір'я, яке було біля будинку, проектуючи над ним це поширення, а над ним — ще один поверх, але сполучений із першим спеціальними сходами.

Дещо оригінальний, цей плян був прийнятий міською архітектурною службою Парижа і реалізований його автором, нашим архітектором інж. Зоєю Могилівською. Як Рада Бібліотеки так і ознайомлене з проектом будови українське суспільство були вдячні Зої за успішну й добру реалізацію вдалої думки.

Сьогодні, у момент інавгурації нової будови стоїть перед нами усіма справа Музею. До тепер всі наші зусилля ми спрямовували на успішне поставлення на ноги Бібліотеки, відсуваючи на другий плян всю справу передумання цієї паралельної Установи. Тепер пора застановитися над раціональною організацією Музею.

Вже чимало призбиралося цінних і не менше історично важливих експонатів, пов'язаних з перебуванням Симона Петлори в Парижі і з історією Українських Визвольних Змагань. Є ще чимало предметів різного роду в окремих людей, які пропадуть і підуть у забуття, якщо не будуть вжиті скорі заходи, щоби їх зібрати і впорядкувати у музеї збройної боротьби за визволення України. Впорядкування цієї справи належить не тільки до Ради Бібліотеки, а до кожного свідомого члена нашого суспільства, кому дорогі Символи і матеріальні показники української збірної свідомості.

Приміщення для такого великого діла є. Розходиться лише про переведення певних внутрішніх робіт з метою достосувати приміщення для такого музею і про закупівлю належного устаткування.

Очевидно, що робота і ця купівля вимагатимуть певних коштів. Але ми віримо у свідомість нашої громади. Вона нам подала незвичайно велику допомогу в реалізації плянувань відносно Бібліотеки, бо бачила, що це була конкретна всеукраїнська робота і ми віримо, що вона нам не відмовить своєї помочи в поставленні на ноги українського Музею Симона Петлори в Парижі.

*Петро Йосипишин*

## ПРОМЕНЮЮЧА СВДОМІСТЬ-ВЕЛЕТЕНЬ

(Пам'яті Миколи Громницького)

Велич людини у її праці, у свідомій відданості для суспільного добра, для громадської справи або — просто справи, як казали на Волині на початку окрилених сорокових років.

Шляхи цієї відданості є різні. Микола Громницький намітив собі свій власний і ним він йшов несхибно до самого кінця: *весь вислід свого трудолюбивого життя він віддав на добрий розвиток громадської справи.*

Завдяки такій настанові, Українська Бібліотека ім. Симона Петлори в Парижі одержала, тестаментарно, від Миколи Громницького 110.000 дол. Це дуже поважна для нашої Установи по-

жертва і вона значно причинилася до завершення будівельних робіт і внутрішнього устаткування.

Але не тільки нам допоміг М. Громницький. Поважні суми він також призначив Державному Центрові УНР і Українській Вільній Академії Наук в Нью Йорку, а меншими сумами служив він нашій громаді на протязі всього свого життя.

Микола Громницький народився 5 грудня 1906 року в Переяславі на Полтавщині і там закінчив початкову і середню освіту. Вищу, архітектурний факультет будівельного інституту,

в Києві — 1931 року з відзначенням. До самого вибуху війни працював у будівельному тресті «Промбудпроект».

Працюючи від 1941 року, під час німецької окупації України, в Архітектурному Плянному Управлінні — разом з академіком Заболотним, проф. Юрченком та іншими — молодий інженер вже тоді бачив велич справи і старався де тільки була можливість, унапрямувати праці на врятування українських архітектурних багатств.

Нова хвиля большевицького приходу вигнала М. Громницького з дружиною з Києва і він опинився у Новому Ульмі в Німеччині. Там він знайомиться з побутом таборового життя ДП, з новими видами громадського життя і справ.

Від 1949 року він проживає у Сан Франсіско у США. Знання будівництва, життєва кмітливість та вміння успішно боротися із труднощами дозволили Громницьким розбудувати власне підприємство торгівлі нерухомостями. Але не для власного накопичення багатства.

М. Громницький відгукується завжди на найменший заклик. Він несе допомогу місцевій українській православній Церкві, співає у її хорі, переводить збірки на потреби УНРади і сам до них докладає поважні суми, допомагає

у спорудженні пам'ятників Т. Шевченка у Вашингтоні і Митрополита В. Липківського у Бавнд Бруку.

Він має дар доглянути явища і на ближчу віддаль, у сьогоденні, у свого безпосереднього сусіда. Микола Громницький постійно опікувався старшими віком і допомагав їм чим міг: відвідував хворих у лічницях то знов відвозив когось у лічницю або назад до дому, треба комусь перебратися на іншу квартиру — знов телефонує до Миколи. Він нікому не відмовляв.

Так думаючи постійно про своїх ближніх, Микола Громницький і згас 28 березня 1985 року на 79 році трудолюбивого життя. З неприхованим сумом місцева українська громада провела його на православній сербській цвинтар на вічний спочинок Праведника.

Значно перед своїм відходом Микола Громницький впорядкував свою спадщину, призначуючи дотації, як було згадано на початку тих рядків. Він проявив надзвичайно велике розуміння Загального, Непроминального, що заторкує всю велич тривалості життя Нації.

Пам'ять про Миколу Громницького буде тривкою у ділі Української Бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі.

В. М.

## ПРОМОВА ЛУК'ЯНЕНКА НА ЦВИНТАРІ МОНПАРНАС

Прибувши з Києва на короткий побут у Західню Європу, Левко Лук'яненко, Голова Виконного Комітету Української Гельсінської Спільки, побував у Парижі. При цій нагоді він відвідав 2 липня Церкву УАПЦ, був на відправі Святої Літургії у ній і відразу після Богослуження зложив візиту Українській Бібліотеці ім. Симона Петлюри. Тут сот. Петро Йосипшин і інж. Василь Михальчук ознайомили дорогого Гостя з її діяльністю, як рівнож з історією постановня.

Після обіда, яким Левка Лук'яненко гостила Управа Парафії, Голова УГС у супроводі Ради Бібліотеки і декількох представників українського громадянства відвідав могилу Головного Отамана на цвинтарі Монпарнас. Він був видимо зворушений зі стрічи з Історією українських Визвольних Змагань, з першим Головою молоді Української Держави, з теперішнім Символом всіх наших дужань на шляху до незалежного національного життя.

Після короткої мовчанки перед могилою і пам'ятником Симона Петлюри, протягом якої Л. Лук'яненко задумано і проникливо дивився на привітне обличчя Головного Отамана, яке понад простір цвинтаря звернене в напрямку далекої Батьківщини, він виголосив імпровізовану промову. Друкуємо її інтегрально без жодних змін, як важливу сторінку найновішої історії українського ставання на дорозі до свободи.

Читач помітить, що після мовчанки, під час якої Представник новітньої України був у душевному діялозі з її символом недавнього збройного ставання, в перших словах Левка Лук'яненка відчутне глибоке враження з його першого контакту з перегорнутою сторінкою нашого минулого. Він наче робить звіт перед Головним Отаманом. Потім робить розповідь про стан на Україні. І тільки під кінець звертається безпосередньо до української громади.

«Нам дана можливість відвідати цей цвинтар і цю Твою могилу.

«Теперішні події на Україні і боротьба українського народу за свою Свободу є іншими від тої боротьби, що Ти її вів колись. Проте заповіді наших кращих людей надихують нас тепер так, як і Тебе вони надихали на Твоєму страдницькому шляху.

«Наші умови різні, але нас об'єднує одна мрія, нас об'єднує одна ідея. Як Ти йшов незламним до кінця, так і ми думаємо і теж незламно йдемо поки не доможемося того, за що Ти боровся.

«Хай світить нам вічно наш золотий Тризуб, хай сяє над нами завжди наш жовтоблакитний прапор і хай під нашим гімном об'єднуються всі молоді сили для того, щоби прискорити той час, коли у Києві на площі буде проголошено святий день нашої національної незалежності.

«Ми тепер починаємо роботу фактично в нових умовах. Десь від 88 року Українська Гельсінська Спілька починає успішно вставати на ноги і тепер поширює вона свою роботу.

«Як вам відомо, в 1976 році ми створили Українську Гельсінську Групу. У двох наступних роках нас пересадили. Але це нас не залякало. І коли розпочалась перебудова, яка є наслідком і нашої боротьби — хоч багато факторів примусило радянське керівництво почати перебудову, наша боротьба не могла не мати значення у тому, що заставило московських керівників перебудовувати — отже, коли з'явилися нові умови, ми відразу зловились за цю нову можливість і почали відновлювати Українську Гельсінську Групу.

«Ви розумієте добре, що слово Гельсінська Спілька нічого особливого не означає. Воно означає те, що з'явилась нагода ознайомитись з тими міжнародними документами, які оголошують основні принципи міжнародного права. Відповідно до тих принципів, кожний народ має вільне право визначати свою національну долю і вибирати такий суспільний політичний лад, який він сам хоче. Ми побачили ті Акти і навколо їх думок ми об'єднались. Нам не треба було писати якийсь програмовий документ на цей раз, бо цей Акт давав нам широкую юридичну підставу до дії і ми вирішили покористуватися нею.

«Ви не маєте сумніву у тому, що справа не в тому міжнародному документі. Він не створив нас. Нас створила потреба боротьби за незалежність України. Ми знаємо, що наші славні лицарі, які боролися в ОУН, УПА, вони продовжували славу справу Симона Петлюри і закінчилася їхня боротьба в 1956 році. Про те,

що кінчилася вона в 1956 р. я знаю із уст чекістів, бо сам я уважав, що вона закінчилася в 1954 році. Коли я приїхав у Західну Україну в Радехів, там я почув, що останній бій був в 1954 р. і я уважав, що це й був кінець. Мене чекісти поправили і сказали, що 1956 рік вони вважають кінцем тої боротьби.

«Отже збройна боротьба закінчилась, але український народ не здобув незалежність і, звісна річ, не міг миритися із рабським становищем, в якому ми вже давно знаходимося. Тож знайшлися нові люди, які створили нову організацію, яка поставила проблему інакше: війна минула і в нових обставинах є потреба в інших методах боротьби. Ми висунули те, як створили підпільну організацію і на підставі програми, яка передбачала вихід України зі складу Союзу на підставі статті 17, тодішньої ще конституції, і хотіли провадити дальшу роботу.

«Ясна річ, що я прекрасно знав, що конституція, як і всі закони в Советському Союзі, є просто пустий папір, але тому, що цей пустий папір давав юридичне виправдання, ми вирішили його використати. Не було б паперу, ми б стали на шлях боротьби і без паперу. Тому, що основні люди, з якими я був і з якими я товаришував, і з якими і зараз продовжую працювати, стоять на чітких позиціях: методи залежні від обставин, мета незалежна від обставин! Мета залежить від одного: поки народ в рабстві, він не може миритися і ми повинні боротися.

«Ми всі знаємо і кажемо: якби ми народилися в 17 столітті, ми взяли б шаблю і коня для боротьби; якби ставали ми до боротьби в сімнадцятих роках, мабуть ми взяли б кулемет і так само воювали за незалежність України. Тому що ми вирости після закінчення війни, ми взяли в руки перо і стали боротися юридичними методами і способом пропаганди. У цьому пляні, Гельсінський Акт давав нам юридичну підставу і це була зручна позиція, бо з точки зору міжнародного права вона нас виправдує і дає добру правну основу і на тій основі ми продовжуємо діяти і тепер.

«Отож в 1988 році, після того, як перебудова вже тривала майже три роки, появились нові умови відродити нашу діяльність і ми почали її відроджувати. Від того часу до тепер наша організація зросла до майже 600 чоловік. У нас великі труднощі. Коли демократизація виявила деяку можливість народів сказати те, що він думає і він, як і інші народи, почав висловлювати бажання до відокремлення від Росії і виходу з того російського кольоніального ярма, то це почало лякати Горбачова і всю його команду. Вони вдалися до репресії і зокрема видали указ з 8 квітня 1989 року. Цей указ накладає дуже вузькі рамки на свободу слова і він карає від 3 до 10 років ув'язнення за використання нпр. техніки і допомоги із закордону.

«Отже створюється така ситуація, що з одного боку практично ми все таки користуємося свободою слова і можемо говорити те, що ми думаємо. З другого боку є Домоклевий меч, яким є цей указ. Значить, демократія не утверджена. І в цьому плані я покладаю велику надію на свої розмови в Бельгії і ось може у Франції та в інших країнах та з вами і може не з вами, щоби вас запрошувати до того, щоби всіма силами вимагати від Советського Союзу прирівняння свого законодавства з міжнародним правом. Ви знаєте, що Советський Союз, підписавши Гельсінський Акт в 1975 році, зобов'язався рівняти свої закони до норм міжнарод-

ного права. Ці норми є доволі добрі. Вони наголошують, що кожний народ має право визначити свою політичну долю, вони проголошують свободу слова, друку, профспілкової діяльності, свободу релігійної діяльності, свободу економічної діяльності. Реально, ми маємо тільки свободу слова. Хоч є указ, але нас зараз не карають за те, що ми говоримо. Фактично всі інші свободи ограничені на багато більше, а то і їх зовсім немає.

«Свободи друку по суті ми не маємо. Вся преса знаходиться в руках комуністичної партії і всі газети, які виходять, є під її керівництвом. Хоч вони інформують дещо краще, як в минулому, то все таки та інформація одностороння. Ми можемо користуватися маленькою примітивною технікою, як малі друкарські машинки і маленькі компютери. Ця техніка не може нам дати великої продукції на тисячі примірників. Ми друкуємо по кілька соток примірників і це все. Це важка проблема.

«Ось тому ставлю питання перед чужинцями, ставлю питання перед вами: задля нашого швидшого руху до свободи, необхідно вирвати оцю свободу. Конкретно: на шляху до цієї свободи стоїть перешкода у формі того указу і з другого боку є стаття, яка забороняє використовувати множену техніку, якою є типографські машини. Тому що це суперечить міжнародному праву, я стараюся переконати представників різних політичних партій, щоби вони домогалися від Советського Союзу скасування статей про заборону. Тоді люди із Гельсінської Спілки, і з інших неформальних організацій, мали б право поширювати свої газети і журнали нарівні з партійними.

«На сьогодні несправедливість такого становища полягає ще в тому, що відбувається по суті дискримінація населення за партійною ознакою: комуністи, об'єднані в партійній організації, мають право користуватися технікою множення писаної продукції, а УГС та інші неформальні організації не мають такого права. Значить, ми є дискриміновані. З точки зору демократичної справедливості це не справедливо. Коли Горбачов хоче будувати нове суспільство на якихось справедливіших засадах — він же каже, що хоче йти до справедливості — отже він мусить ліквідувати таку дискримінацію. Він мусить вирівняти права всіх організацій з правами комуністичної партії і поставити нас на один рівень з нею.

«Думаю, що ви, старші й молодші, розумієте ті наші проблеми і що ми в умовах, коли все таки з'явилась трошки більша свобода, будемо більше спілкуватися. Ви будете їздити туди, ми будемо їздити сюди. Разом ми пізнаємо краще одні одних: ви побачите, чим дише сьогоднішня Україна, ми побачимо як ви живете.

«Радий я, що ви тут не забули української мови. Хоча у Франції не багато людей, але все таки ви сходитесь, спільно радитеся, щось робите. Я цьому всьому дуже радий і задоволений. Безперечно еміграція велика і вона становить велику силу. У нас там народ великий, але це початки і нас невелика сила. Тому ваша допомога становить, безперечно, велику підтримку. Я думаю, що спільними зусиллями ми можемо набагато прискорити той рух, який нас приведе до свободи.

«Нехай же Господь допоможе об'єднати наші сили, хай допоможе продовжувати славну справу Симона Петлюри і в найближчих кільках років здобути незалежність України».



## ВЕЛИКІ ДНІ УКРАЇНИ

(До 125-ліття з дня народження Митрополита

Василя Липківського 19. 03. 1864 — ?)

У цьому році припадає 125 літ від народження одної з найбільших постатей Української Автокефальної Православної Церкви і 50 від правдоподібної дати її страчення большевицькою владою після довгих тортур.

Він родився у священничій родині на Київщині, у Києві закінчив Семінарію і Духовну Академію і 1 листопада 1891 року прийняв сан священника. Перед молодим священником відкривались навстіж двері на славу дорогу, наколи б... він був нею пішов. Але він вибрав інший шлях. Шлях дійсного служіння Богові і рідному народові. Шлях цієї надзвичайної постаті нашої історії нагадує на певну аналогію зі шляхом іншої постаті, якої відзначаємо в цьому році 110 років з дня народження. Один і другий, Симон Петлюра і Василь Липківський, відчули дотик Божого Перста і пішли за покликом народного Генія.

Молодий священник не хотів стати співучасником церковної російської несправедливості на Україні, яку чинив царський режим за допомогою своєї Церкви. Він приступив до тих наших церковних кілків, які носилися з думками усамостійнення Церкви від світської влади та відродити її справжнє обличчя. Такі думки були також і в деяких кілках російського священства, але В. Липківський, і маленький кілків його земляків, значно випереджував росіян: він мав на увазі не Православну Церкву, а Українську Православну Церкву. Він мав на увазі її самобутність і належні у цьому права.

Під час бурхливих подій 1917 року о. Липківський пошавлює свою активність, однак стрічається з так само живим спротивом російського єпископату, якому були чужі, навіть елементарні, поняття християнського милосердя.

У 1920 році, вже у початках большевицької влади, приходить до дійсного зудару. У проводі церковного руху, з Всеукраїнською Православною Церковною Радою на чолі, протоієрей Василь Липківський робить заклик відкривати українські парафії та їх реєструвати при органах місцевих влад. В думках наших церковних діячів це є початок незалежної Української Православної Церкви. У відповідь, постанова 30. 4. 1920 відповідального за Київську Єпархію, архієпископа російського Назарія, забороняє о. Липківському і всім українським священникам міста Києва у священнослужінні.

Місяць пізніше, 20. 5. 20, згадана Рада проголосила автокефалію і перейшла до підготовки Всеукраїнського Православного Церковного Собору, щоби провести у життя цю автокефалію, а в парі з тим її соборноправність, себто участь всіх членів у вирішуванні справ Церкви та українізацію духовного життя Церкви. Це було переважливе рішення і воно дало початок модерному житті УАПЦ.

Перший Собор відбувся 1 жовтня 1921 року в Києві з метою вибрання на Митрополита УАПЦ полтавського архієпископа Парфенія. Архієпископ полтавський, хоч дуже прихильно декілька місяців раніше ставився до всіх стравь юної української автокефалії, тепер, відчувши сильний тиск московських церковних кілків, на Собор не прибув, не зважаючи на те, що дав на це свою згоду. Все таки Собор вибрав його Митрополитом УАПЦ, але волі Собору він не прийняв.

Таким чином пішла інтенсивна підготовка до нового Собору і він відбувся рік пізніше. На цьому Другому Соборі зібране українське духовенство і вірні Української Автокефальної Православної Церкви відновили практику апостольських часів і 23 жовтня, за допомогою вічного Архієрея Христа, рукоположенням всіх, поста-

вили на першого Архієрея і Митрополита Київського і всієї України Протоієрея Василя Липківського.

Від цього менту Церква на чолі з Митрополитом В. Липківським відчула незвичайне зрушення. З роки пізніше на Україні УАПЦ начислювала вже 1.100 парафій з 20 єпархіями. Церковна проповідь у рідній мові з наголошенням правди про минуле рідної Церкви, культури і традиції — робили чуда і люди горнулися до рідної Віри.

Скорий зріст духовного життя на Україні, а головним чином його національні риси, почали непокоїти большевицьку владу. Вже в 1922 році починається наступ на Церкву на сторінках преси, закидаючи їй зв'язки з середовищем УНР на еміграції. Згодом він посилюється і Церкві закидають контрреволюційні пляни проти большевицької влади на Україні. Період у наступі на Церкву веде своїми статтями Василь Еллан-Блакитний.

Органи безпеки починають слідкувати за всіма рухами Митрополита. Вони йому перешкоджають у його поїздках до єпархій, а то й зовсім їх гальмують. Літом 1926 року його заарештовують, але майже зараз звільняють. Належна година ще не вибила і ГПУ не було ще готове до ширшого наступу.

Рік пізніше, 17 жовтня 1927 року, розпочинається Третій Собор Всеукраїнської Церкви і тут режим повів лобовий наступ. Він вимагає, щоби з українського Первоієрарха знято митрополіче звання або Собор буде розігнаний. Для рятування справи Церкви, не маючи ще тоді повної уяви про єхидність большевиків, Собор дає свою згоду і на нового Митрополита вибирають єпископа Миколу Борецького.

Передішка триває до початку 1929 року, відтак йде новий удар. Проходить хвиля широкіх арештів єпископів, священства і вірних. А ще рік пізніше — приневолюють Церкву самоліквідуватися. Дещо згодом знов дозволяють на малу віднову, але вже без означення Автокефальна, а в 1936 році повністю її доконали і знищили, підшивши їй зносини з СВУ.

Владика В. Липківський опинився у повній ізоляції. Він перебуває деякий час у Києві або на Київщині, але в жахливих матеріальних умовах. Але і в такому страдницькому житті він не переставав працювати, пишучи різні церковні праці і проповіді.

В 1938 році Митрополита-Страдника вивезли у табір біля Мурманська, а від початку 1939 року про нього більше не було ніякої вістки.

Той самий большевицький режим в 1926 році вбив нам політичного Провідника, а 13 років пізніше домігся духовного обезголовлення. Але тільки хвилевого. Бо Дух Відродження нас не покинув і він нам допомагає відродитися і жити.

\*\*\*

Ознайомившись з текстом пресової конференції екзарха Філарета (див. «Рад. Україна» з 9. 5. 89), вірні УАПЦ здивовані його діялектичною семантикою відносно того, згідно з його твердженням, що в Україні не бажають відродження УАПЦ. Екзарх, видно, не вдержує тривких пастирських зносин з вірними і не знає того, що якраз ці вірні щораз голосніше вимагають привернення автокефалії для Української Православної Церкви. Це вони, ці вірні, вимагають перебудови у церкві і привернення їй назви *Української*.

Під кінець минулого липня в українській київській пресі з'явилося повідомлення советсь-

кої прокуратури про анулювання процесу і засудів СВУ і про повну реабілітацію всіх засуджених на цьому процесі. Отже всупереч різним гальмам, правда виходить поволи на денне світло і виходить наяв те, що найвищі юридичні інстанції були бастионом несправедливості, й неправди.

Вона, правда, не зможе не проявитися про злочинні переслідування першого Митрополита УАПЦ, Владика В. Липківського, і про його фізичне знищення тими інстанціями. Адже перебудова країни не може успішно проходити без широкого вияву *всієї правди*, будь вона яка болюча і прикра. Інакше, не можна сподіватися доброї перебудови.

Чи не було б доцільним, для добра прискорення перемоги правди, щоби Владика Філарет

зробив потрібні заходи перед належними інстанціями, щоби вони уневажнили безпідставні засудження і заслання Митрополита В. Липківського, як і всіх інших Єпископів, Священиків і Вірних, мучеників УАПЦ, і всіх їх повністю реабілітували. Такі його заходи були б куди більше успішні для справи миру ніж ті мільйони карбованців, що він їх дає на фонд Миру чи на дитячий фонд ім. Леніна.

Його християнський обов'язок і потреба прояву милосердя вимагають від Владика Філарета оборони безправно й несправедливо покривджених безбожним режимом. Його обов'язком є нагадати, що жодний суддя не має права топтати свою власну конституцію.

М-к

## ЗБІРКОВА АКЦІЯ НА РОЗБУДОВУ УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ ІМ. СИМОНА ПЕТЛЮРИ В ПАРИЖІ

### ФРАНЦІЯ (у франках)

1000 — Спілка Української Молоді у Франції, Осередок Парижа ім. Симона Петлюри.

700 — Ганна Жук у пам'ять чоловіка бл. п. Миколи Жук у 9-ту річницю смерті.

560 — Осип Лубецький.

По 500 — Панство Щадило, Михайло Берк, родина Крамар (Павло, Ганна, Аннет).

440 — Іван Кривецький.

340 — д-р Володимир Гринчук.

240 — Павло Крамар, дружина Ганна і донька Аннет Гутер-Крамар.

230 — Всеволод Дідковський.

210 — Микола Лубенець.

По 200 — Юрій Лазаренко, Іван Скоропад, Остап Кузьма, Володимир Чорна, Григорій Ромінський і Ольга Возниця.

По 180 — Іван Пташечнюк і Павло Слободян.

160 — Степан Клим.

По 150 — Володимир Дуніковський, Сабіна Тарнавська в пам'ять чоловіка бл. пам. Анатолія Тарнавського, Андрій Марущак.

140 — Богдан Горішний.

По 110 — Розалія Стеців і Микита Бойко.

По 100 — Марія Завойко в пам'ять чоловіка бл. п. Григорія Завойка, Петро Букачевський, Ольга Гайдуківська, Василь Малік, Софія Маріаш, Микола Міш, Іван Скоропад, Олександр Сірецький, Юрій Лагошняк і Яків Просяний.

По 80 — Федір Савюк, Іван Пелех, Арсен Марущак і Оля Жураківська.

70 — Іван Ковач.

60 — Пані Винар.

По 50 — Оріся Ванкевич і Юзефіна Гаргуля.

По 40 — Ольга Гомола і Юрій Єремійв.

По 30 — Степан Гамзій, Анна Дяченко і Іван Духняк.

12 — п. Стоколоса.

1000 дол. Олександра Піснячевська в незабутню пам'ять дорогого мужа, бл. п. Дмитра Піснячевського, економіста й кооператора, який помер в 1966 році в Парижі.

### США (у доларах)

50.000 — Микола Громницький (заповітом).

10.128,60 із заповітного розподілу спадщини бл. п. Гліба Старовійта (переслала пані Валя Бабченко).

10.000 — Юрій Фещенко-Чопівський, молодший у світлу пам'ять свого діда Константина, Директора Державного Банку України в Києві, і бабуні Марії Клепачівських.

2.690 — У пам'ять д-ра Юрія Івановича Фещенко-Чопівського пожертви склали: 250 — Калігаро і Митрин; по 200 — Огайо Психіатричний Інститут, Юрій і Патриця Вигінни, Персі Д. Мі-

чель молодший, Василь Сердюк; 150 — Месільська Організація психічного здоров'я; по 100 — Софія і Микола Филипович, П. Гендріксон, Йосип Алян, Оксана і Леонід Мостович, Марія Пінкус, Психіатричний Інститут Америки, Д. А. Томас, Ірина Тимошенко, Неоніла і Юрій Личик; по 50 — Патрік Фостер, о. Василь Іващук, Ашок Джілгевар, Яніна Деляне, Ксеня і Юрій Кузьмич, Медичний Центр св. Терези в Вавкеган, Дев і Маржорі Сюті, Юрій Криволап, Ада Кулик, Браян і Марлен Летт, Олена Литваківська; по 25 — Олена й Іван Коровицькі, Бюро подорожі в Зіон, Спільники Барбакові, Келе Богель, Ганна і Петро Врублівські, Міляред і Росель Кост, Джемс Морей, Оксана і Олександр Воронін; 15 — Оксана Калиновська; 10 — Родина Мардж Фрідріх; по 5 — Родина Базарт, Варвара Петрус, Катерина Васильченко.

600 — Український Народний Союз.

По 500 — Микола Кушніренко, Українське Лікарське Товариство-Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів-Товариство Українських Інженерів Америки — Відділи в Чикаго з прибутку річного традиційного балю, пані Галина Врублівська-Медвецька в пам'ять Мама, бл. п. Марії Врублівської в 21-шу річницю смерті.

250 — Федеральна Кооператива Самопомочи в Нью-Йорку.

По 210 — Ольга Завойко — збірка на Панахиді бл. п. Всеволода Завойка — внук сот. Андрія Завойка; збірка під час тризни у пам'ять Всеволода Заліско (жертвували: по 25 — Д. і А. Олійники, М. і А. Марченки; по 20 — В. Самійленко, І. Лютий; 15 — А. Суходолів; по 10 — В. Коба, Н. Гаврилюк, О. Северин, Є. Балабан, Ю. Сікорська, Маленький, Н. Косоріг, З. Ілпук, В. Якимчук, В. Сердюк; 5 — О. Проскурня).

По 200 — Константин Бень у пам'ять батька бл. п. Василя Бєня б. ад'юганта Головного Отамана Симона Петлюри, сот. Василь Сердюк.

150 — Державний Центр УНР.

По 100 — Український Культурно-Громадський Осередок «Основа» в Клівленді Огайо, Союз Українських Комбатантів, Кооператива Самопоміч в Жерзей Сіті. Проф. Іван Решетар з Дружиною.

75 — сот. Василь Сердюк.

По 50 — Ганна Пилипюк, пані Собко, Каса Самопоміч в Сиракюз, Володимир Бакум, Український Культурно-Громадський Осередок в Клівленді в пам'ять бл. п. Мартина Лещука.

40 — Галя і о. Микола Степаненко у вшановання св. п. Юлії Безсонів.

35 — Андрій Жарський.

По 25 — Михайло Медвецький з нагоди 80-ліття Голови Об'єднання бувших вояків Армії УНР і Українського Резистансу Антона Семеню-

ка, Олександра Бражник, Галина Єфремов, Наталія Лукіянович, Остап і Олександра Самолук, Лев Шанковський, Омелян Омецінський.

По 20 — Іван Лесько, Омелян-Михайло Тишовницький, о. Михайлюк і Паніматка, сот. Василь Сердюк (на утримання могили Головного Отамана).

15 — Марія і Федір Гайові, С. Кікта, Ніна Черняк, Марія і Юліян Бачинські.

10 — Володимир Трембіцький.

5 — Микола Горішний.

(у франках)

610,81 — Українська Православна Церква в Майплевуд.

598,64 — Є. і К. Степовий, М. і Є. Піддубний, С. і В. Степовий.

56,02 — о. Михайло і Паніматка Надія Михайлюк.

**КАНАДА** (у доларах)

500 — Павло Костенко з фонду Василя Стахорського.

250 — Товариство Просвіта в Тундер Бей.

200 — Головна Управа Української Стрільцької Громади в Канаді.

150 — Катерина і Богдан Мусій на квіти на могилу Головного Отамана.

По 100 — Митрополит Василій з Вінніпегу і Українська Народня Каса в Монтреалі.

50 — Кредитова Кооператива північного Вінніпегу.

40 — Ольга Колянковська.

(у франках)

5.006 — Комітет Українців Канади Відділ у Монтреалі.

100,25 — д-р Е. Бурштинський.

*Виправлення похибки*

У Бюлетені ч. 51 було поміщено: 95 дол. — Відділ Комітету Канади у Гамільтоні у пам'ять Галини Кристанович. Має бути: Комітет Українок Канади Відділ у Гамільтоні у пам'ять Галини Кристанович. Прохаємо нам вибачити за цей недогляд.

**НІМЕЧЧИНА**

3.376 франків — Архиепископ Дублянський.

200 нім. мар. — Паніматка Леоніла Луговенко.

По 100 нім. мар. — д-р О. Вінтоняк і Т. Шинкарюк.

25 кан. дол. — проф. Т. Цюцора.

30 нім. мар. — В. Огородник.

**БЕЛЬГІЯ**

200 фр. фр. — Теодор Трубич.

**АНГЛІЯ**

100 фунтів із заповіту бл. п. Євгенії Франчук.

10 фунтів — Я. і С. Деннс.

20 нім. мар. — Петро Свідер.

**НОРВЕГІЯ**

880 фр. фр. — Віра Петренко.

**ДАНІЯ**

100 дан. кор. — Федір Малиновський.

50 фр. фр. — Федір Малиновський.

**ШВАЙЦАРІЯ**

500 фр. фр. — Борис Лотоцький де Велігост.

**АВСТРАЛІЯ**

152,20 фр. фр. — Володимир Савчак.

Висловлюємо нашу найщирішу подяку всім жертводавцям за їхнє високе зрозуміння важливості культурної дії, а в парі з тим і політичної ролі, такої установи у центрі Західної Європи, якою є Українська Бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі. Наша глибока вдячність також всім тим, хто ініціює збірки, їх переводить і займається згодом переказом грошей. Без вашого зрозуміння і без вашої щедрої допомоги наша Установа не змогла б дійти до рівня, на якому вона тепер знаходиться. Допоможіть нам і в майбутньому міцно держати смолоскип української культури у цьому європейському центрі.

Апелюємо зокрема до старших українських подруж, які не мають дітей. Не дозвольте, щоби ваше майно пропало безслідно. Завчасно призначіть його на розбудову Української Бібліотеки і Українського Музею ім. Симона Петлюри в Парижі. Ваші імена будуть увіковічені золотими буквами у цих святинях української культури.

*Рада Бібліотеки*

## ОДЕРЖАНІ НОВІ ВИДАННЯ

**ТВОРЧИСТЬ ІРИНИ БАНАХ-ТВЕРДОХЛІБ** — малярство — емаль — графіка — батик — вибірка — кераміка. Українська Могилансько-Мазепинська Академія Наук. Серія: Біо-бібліографії ч. 3. Текст мовами українською і англійською. Торонто 1987. Дар Академії.

**ШАЯН, Володимир.** Віра предків наших. Видавничий Комітет при Святині Дажбожій в Гамільтоні, Онтаріо, Канада. Видавці: Об'єднання Українців Рідної Віри. Гамільтон — 1987. Дар Видавців.

**ОЛЕКСА ТЕРЕЗІЄВ (ЛЬОПА).** Есей Володимира Янева з нагоди виставки живописів в УВУ. Український Вільний Університет. Мюнхен — 1982. Дар УВУ.

**РЕЛІГІЙНЕ МИСТЕЦТВО РОДИНИ ПУЛЮВ В УВУ.** Впроповідне слово Володимира Янева на вернісажу (з доповненням Андреаса Гільтмана). Український Вільний Університет. Мюнхен — 1981. Дар УВУ.

**ЗБІРНИК МОВОЗНАВЧОЇ КОМІСІЇ, том 1.** Науковий Конгрес у Тисячоліття Хрищення Русі-України. Мюнхен — 1988. УВУ — Філософічний Факультет, Наукові Записки ч. 13. Дар УВУ.

**САМБРОС, Юрій.** Щаблі — мій шлях до комунізму. Мемуарні нариси. Видання Сучасности 1988. Дар В-ва.

**ГРИНЬОХ, Іван, о.** Введення до творів кард. Йосифа, Верховного Архиепископа. Видання. Сучасности 1988. Дар В-ва.

**ЛАЗОРСЬКИЙ, Микола.** Світлотіні (Збірник

історичних нарисів, оповідань, статей, спогадів). 1949-1969. Об'єднання Українських Письменників «Слово», Австралійська Філія. Мельбурн 1973. Дар Об'єднання по через Дм. Нитченка.

**ФЕДОРОВ-ФЕДОРОВИЧ, Іван.** Начало учения детям або Острозький Буквар. Друкарня князя К. К. Острозького. Остріг 1578. Перевидано в Осередку Бібліографії Волині у Блумінгтоні, Індіана, ЗСА в 1988 р. Дар д-ра М. Бойка.

**ЧИТАНКА БОЖОГО СЛОВА.** Гурток вчених Острозької Академії. Друкарня князя К. К. Острозького. Остріг 1578. Перевидано в Осередку Бібліографії Волині у Блумінгтоні, Індіана, ЗСА в 1988 р. у шану Тисячоліття Хрищення українського народу. Дар д-ра М. Бойка.

**БОЙКО, Максим.** Нариси до історії української бібліографії 1073-1916. Осередок Бібліографії Волині, Український Медичний Архів-Бібліотека УЛТПА. Блумінгтон 1988. Дар д-ра М. Бойка.

**БОЙКО, Максим.** Володимир — Столичний град Волині. Видано коштами Марії Кротюк. Блумінгтон 1988. Дар д-ра М. Бойка.

**СВЯТКУВАННЯ В КИЄВІ ТИСЯЧОЛІТТЯ ФРИСТІЯНСТВА РУСИ-УКРАЇНИ УЛАШТОВАНЕ УКРАЇНСЬКИМ КУЛЬТУРОЛОГІЧНИМ КЛЮБОМ 5 ЧЕРВНЯ 1988 РОКУ.** Передрук з «Українського Слова». Париж 1988. Дар Василя Мулика.

БОГОСЛОВІЯ. т. 50-ий. Видає Українське Богословське Наукове Товариство Рим 1986. Дар Видавництва.

ВОВЧОК, Марко. Народные рассказы Иво Книга. Москва 1985. Дар Французької Національної Бібліотеки.

ЄВТУШЕНКО, Павло Степ. Горицвіт. Поезії, том I. В-во Праця. Прудентопіль, Бразилія 1967. Дар Автора.

ЄВТУШЕНКО, Павло Степ. Зов крови. Поезії, том III. В-во Праця. Прудентопіль, Бразилія 1967. Дар Автора.

ЄВТУШЕНКО, Павло Степ. Ультрамарин і бронза. Поезії, том II. В-во Праця. Прудентопіль, Бразилія 1967.

КАЛЕНДАР «ГОЛОС СПАСИТЕЛЯ» на 1989 рік. Друкарня «Голосу Спасителя», Йорктон, Саск. Канада. Дар Видавництва.

АНТОНОВИЧ, Дмитро. Українська культура. З передмовою К. Костева. Видання Українського Технічно-Господарського Інституту. Мюнхен 1988. Дар Видавця.

СЛОНІВСЬКИЙ, Євген. Збірник статей, доповідей і рецензій. Накладом автора. Торонто, Онтаріо 1988. Дар Автора.

П'ЯТИЙ СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ, Торонто, Канада, 23-27 листопада 1988 року. Відбитка з «Українського Слова». Париж 1988. Дар Василя Мулика.

ЧАПЛЕНКО, Василь. Іще дещо. Додаток до моєї книжки «Кому повім печаль мою?». Матван 1988. Дар Автора.

МОВЧАН, Юліян. Збірка оповідань. Науково-Дослідне Товариство Української Термінології. Нью-Йорк, 1988. Дар Автора.

«ЛИС МИКИТА» — Нова українська опера за безсмертним твором Івана Франка, музика Василя Овчаренка, лібретто Леоніда Полтави у двох касетках. Дар Видавництва «Бук бай Мейл» в Петерсон, ЗСА.

КУКЛОВСЬКИЙ, Кір. Тріо для скрипки, чело і фортепіяну. «Бук бай Мейл» в Петерсон, ЗСА. Дар Видавництва.

ПРО РУСЬ-УКРАЇНУ І УКРАЇНЦІВ. Відбитка з «Кракуса» в Кракові 1891 р. З польської мови переклав інж. Осип Мазурок в 1988 р. Дар Перекладача.

ТАЛМУД АБО НАУКА О ЖИДОВСКОЙ ВЕРЕ. Львов 1874. Дар інж. Осипа Мазурка.

ПОЛІТИКА — Таємниці польської розвідки. Переклад з польської мови Осип Мазурок. Едмонтон 1988. Дар інж. Осипа Мазурка.

КУКЛОВСЬКИЙ, Кір. Хай летить наша пісня крилата. Текст Леоніда Полтави і Єлисавети Кукловської, музика К. Кукловського, оп. 47-1. «Бук бай Мейл» в Петерсон, ЗСА. Дар Видавництва.

КУКЛОВСЬКИЙ, Кір. Суїта на українські теми. Для симфонічної оркестри. Музика К. Кукловського, оп. 37. «Бук бай Мейл» в Петерсон ЗСА. Дар Видавництва.

ПАЛІЙ, Микола М. Сім коротких п'єс (переклад з еспанської мови). Вво Ю. Середяка. Буенос Айрес 1988. Дар Миколи Палія.

НА ГРОМАДСЬКІЙ НИВІ. З діяльності ЦПУЕН (1968-1987). Упорядник Б. Шарко. Мюнхен 1988. Дар Головної Управи ЦПУЕН.

ТВОРИ ВАСИЛЯ ГРЕНДЖІ-ДОНСЬКОГО. Том X. Спогади, листи. Видання Карпатського Союзу, Відділ у Вашингтоні. 1988. Дар Крафт. Союзу.

ШТУЛЬ, Катерина. Місто Шевченко. П'єса на три дії. Видавництво «Українського Слова» в Парижі. Париж 1988. Дар автора.

ЗИБАЧИНСЬКИЙ, Орест (Орлан). Воля до свободи. Думки про світ, лодину й абсолют. Дослідна Фундація ім. О. Ольжича в Австралії. Сідней-Париж 1988. Дар Видавництва.

ВАСИЛЕВСЬКИЙ, Леон. Україна та її проблеми. Переклав з польської Богдан Подолянко.

Вво Книга, Друкарня Миколи Цюрака. Аделаїда, Австралія 1988. Дар Миколи Цюрака.

ТРЕБНИК ПЕТРА МОГИЛИ, КИЇВ 1646. Друге Видання. Перевидання з оригіналу, що появився у друкарні Києво-Печерської Лаври 16 грудня 1646 року. Видання УАПЦ в Австралії і Новій Зеландії, НТШ в Європі і Академічного Видавництва д-ра Петра Белея. Канберра-Мюнхен-Париж 1988. Дар Архиепископа Володимира.

СТЕЦЮК, Григорій. Непоставлений пам'ятник. Інститут Дослідів Волині. Накладом автора і учасників подій. 1988. Дар приятелів публікації.

ЯВОРСЬКИЙ, М. І. Нарис Історії України. Частина перша і Частина друга. Державне Видавництво України. Київ 1923. Дар Миколи Цюрака.

ЮВІЛЕЙНІ СВЯТКУВАННЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ У СВЯТУ ПРАВОСЛАВНУ ВІРУ. Українська Православна Катедра Святого Володимира. Парма, Огіо 1988. Дар С. Кікти.

ПРОКОПОВИЧ, Теофан. Володимир. Трагедія на 5 дій. Група Нове Покоління Парма, Огіо 1975. Програмка виставки в Клівленді 3 і 4. 12. 1988. Дар С. Кікти.

СІРИК, Грицько. Під сонцем обездолених. (Республіка) частина десята та (у Бельгії) частина одинадцята. Накладом автора. Торонто, Канада 1988. Дар автора.

КІЙКО, Іван. Московське пекло. Спогади очевидця. Накладом автора. Торонто 1988. Дар автора.

РЕГЕНСБУРГ. Статті — спогади — документи. До історії української еміграції в Німеччині після Другої світової війни. Наукове Товариство ім. Шевченка. Нью-Йорк-Париж-Сідней-Торонто 1985. Дар В. Любка.

ЗАХАРЧУК-ЧУГАЙ, Р. В. Українська народна вишивка. Західні області УРСР. Наукова Думка. Київ 1988. Дар Ольги Возниці.

ЛАСОВСЬКА-КРУК, Мирослава. Володимир Великий. Історична драма на 3 дії. Торонто 1988. Дар мгр. Анни Степанюк-Троян.

КЕДР, Ростислав. Поезії. Збірка третя. Накладом автора. Торонто 1982. Дар Віри Селянської.

СТУС, Василь. Палімпсести. Поезії. Перепис з рукопису і замітки Надії Світличної. Дар Віри Селянської.

ТВОРИ ВАСИЛЯ ГРЕНДЖІ-ДОНСЬКОГО. Том VIII. Щастя і горе Карпатської України. Щоденник. Видання Карпатського Союзу, Відділ у Вашингтоні. 1987. Дар Карпатського Союзу.

СКАРБИ ДАВНЬОГО УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА. Релігійне Мистецтво 16-18 стол. Каталог виставки Українського Музею в Нью-Йорку. Дар Музею.

Пропам'ятна медаля з написом з одного боку: 175-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВЕЛИКОГО УКРАЇНСЬКОГО ПОЕТА, ХУДОЖНИКА І МИСЛИТЕЛЯ ТАРАСА ГРИГОРОВИЧА ШЕВЧЕНКА і з барельфом Поета з другого боку. Бронза. Відлита в Україні. Дар Леоніда Плюща.

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ УКРАЇНСЬКОЇ ГЕЛЬСІНСЬКОЇ СПІЛКИ. Відбитка з «Українського Слова» в Парижі. Париж 1988. Дар Василя Мулика.

ІНТЕРВ'Ю ГОЛОВИ ПРОВІДУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ ДЛЯ «УКРАЇНСЬКОГО СЛОВА». Відбитка з «Українського Слова». Дар Василя Мулика.

НОВИЙ ОБРІЙ, Альманах ч. 8. У 20-ліття існування Літературно-Мистецького Клубу ім. Василя Симоненка в Мельбурні і у 1000-ліття Християнства України. Упорядкування та загальна редакція Дмитра Чуба. Дар Упорядчика.

ПРОКОПОВИЧ, Теофан. Володимир. Трагедія на 5 дій. Група Нове Покоління. Парма

Огіо. Програмка виставки в Торонті 11. 03. 89. Дар Режисера Ігоря Цішкевича.

**ПРОКОПОВИЧ**, Теофан. Володимир Трагікомедія на 5 дій. Український переклад Отця д-ра Івана Тилявського. З Крехівського рукопису. Сценічна версія видання Нового Покоління. 1988. Дар Ігоря Цішкевича.

**БЮЛЕТЕНЬ ПОЛІТИЧНОЇ РАДИ ОУНз**, ч. 15. Мюнхен-Манчестер-Нью Йорк 1989. Дар В. Томківа.

**ХОЛМСЬКИЙ СОБОР**. Українське Видавництво. Краків 1940. Дар В. Томківа.

**ПЕРЕПИСКА** и другие бумажі шведского короля Карла XII, польского Станислава Лещинского, татарского Хана, Турецкого Султана, Генерального Писаря Филипа Орлика и Киевского Воеводы Иосифа Потоцкого, на латинском и польском языках. Издание Императорского Общества Истории и Древностей Российских. Москва 1847. Дар В. Томківа.

**МІТРИНГА**, Іван. Наш шлях боротьби. Перша частина. Рукопис. Дар Ковалевського.

7 довгограючих пластинок з літургійними напівами, народними піснями і з музикою. Дар Анатолія Коваленка.

**МИТРОПОЛИТ ВАСИЛЬ ЛИПКІВСЬКИЙ**. Проповіді на двох касетках з мистецьким музичним оформленням. Проповіді читає Микола Француженко, інформаційні дані — Олександра Воронина, диригентура — Іван і д-р Василь Трухлі, координація — Галина Грушецька. Дар Галини Грушецької.

**ВИННИЧЕНКО**, Володимир. Поклади золота. Роман. Українська вільна Академія Наук у США. Дар УВАН у США.

**КАРТА ГУЦУЛЬЩИНИ** Богдана Крижановича. З поділкою 1:250000. Дар Гуцульського Дослідного Інституту в США.

**ХАРКІВ — АРХІТЕКТУРА, ПАМ'ЯТНИКИ**. Фотоальбом. Мистецтво. Київ 1986. Дар проф. Людмили Боярової.

Одержано 20 цінних книг від Анатолія **КОВАЛЕНКА** в Швайцарії.

**КИЕВ — Что? Где? Как?** Фотопутеводитель. Мистецтво. Киев 1988. Дар мгра. Володимира Ковальчука.

**КОГУСЬКА**, Наталія Л. Пів-століття на громадській ниві. Нарис історії Союзу Українок Канади, 1926-1976. Дар Відділу Союзу Українок Канади ім. Княгині Ольги у Вінніпегу.

**СТЕЧИШИН**, С. і **КОГУСЬКА**, Н. Нариси з історії української культури. Книга перша. Дар того ж Відділу у Вінніпегу.

**КЕЙВАН**, І. Нариси з історії української культури. Книга третя. Дар того ж Відділу у Вінніпегу.

**ГАЙДАРІВСЬКИЙ**, Василь. Циркачка. Оповідання. Укrapес. Грілей, ЗСА 1986. Дар пані Гайдарівської почерез Братство св. Симона в Парижі.

**КОГУТ**, Микола. Дослід українського поселення в Бельгії у початку 1989 р. Дар автора.

**КОМІТЕТ КОЛИШНІХ УЧНІВ УКРАЇНСЬКОЇ РЕАЛЬНОЇ ГІМНАЗІЇ В ЗАЛЬЦБҮРЗІ**. Незабутні роки 1945-1950. Пам'яткове видання. Нью Йорк — Чикаго 1987. Дар Дарії Княжинської-Семеген.

**МАКАРІЙ**, Архiepіскоп. Православ'я на Україні. Товариство Україна. Київ 1980 —

**МОЗАЇКИ ТА ФРЕСКИ СОФІЇ КИЇВСЬКОЇ**. Мистецтво. Київ 1975 —

**МУЗЕЙ ІСТОРИЧНИХ КОПТОВНОСТЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ РСР**. Реклама. Київ 1975 —

**ПРАВОСЛАВНИЙ ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР НА 1989**. Видання Екзарха всієї України Митрополита Київського і Галицького.

КИЇВ. Фотоальбом. Мистецтво. Київ 1974. Всі п'ять видань — дар Екзархату в Києві.

**КАЛЕНДАР ПРАЦІ**, на 1989 Рік Божий. Видавництво оо. Василян. Прудентопіль, Бразилія 1989 р. Дар Видавництва.

Шістнадцять різних книжок. Дар п-і Катерини Штуль.

**ТОРБА СМІХУ І МІШОК РЕГОТУ**. Тисяча веселих жартів. Зібрав і впорядкував Пилип Шайда. Ст. Пол. Міннесота 1989. Дар Пилипа Шайдн.

**П'ЯТДЕСЯТЛІТТЯ СОЮЗУ БУВШИХ УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ В КАНАДІ**. Пропам'ятна Книга. Гамільтон 1987. У двох примірниках. Дар Генеральної Управи СБУВ в Канаді.

**СПОГАДИ ОЛЬГИ БАЙЛЮК** з дому СТАХУРИ. (дуже цінний рукопис-машинопіс від Першої світової війни до 1970 року). Прага 1979 року. Дар авторки почерез д-ра Володимира Поповича.

Одна книга. Дар П. Свідера.

**ТРЕТІЙ СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ**. Видання Секретаріату Світового Конгресу Вільних Українців. Торонто-Нью Йорк-Лондон 1988. Дар СКВУ.

**БУКОВИНА**. Український незалежний журнал. 1976-1986. Повне переплетене видання всіх річників. Дар Богдана Федоровича.

**ВЕРШИНА «ВАНТУ» у ВОКЛЮЗ**, велика аквареля 50 x 70 Олександра Сірецького. Дар мистця.

**ГОРБАЛЬ**, Микола. Збірка поезії і пісень. Машинний, впорядкований перепис оригіналів. Передмова Валентина Мороза і післямова Наді Світличної. Дар Віри Селянської.

**ДОМАШЕВСЬКИЙ**, Микола. Історія Гуцульщини. Том II і Том III. Гуцульський Дослідний Інститут. Чикаго 1985 і 1986. Дар автора.

**УКРАЇНСЬКИЙ КОМБАТАНТ**. чч. 2, 7, 9, 10. Дар д-ра О. Вінтоняка.

**УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИК** ч. 1-4 (97-100). Дар д-ра О. Вінтоняка.

**СЕММО**, Олександр. Соборність (22.1-31.8.1919). Накладом автора. Філадельфія 1989. Дар автора.

**СТЕПАНЕНКО**, Микола. Борець за ідеї української нації. (Петлюріяна — 1). Два примірники. Видавництво «Україна». Вашингтон-Філадельфія 1981. Дар автора.

**СТЕПАНЕНКО**, Микола. Шосте коло. Видавництво «Україна». Вашингтон 1979. Дар автора.

**СІРИК**, Грицько. Під сонцем обездолених. Частина дванадцята. На плавуні. Накладом автора. Онтаріо, Канада 1989. Дар автора.

**ШАЙДА**, Пилип. 35-літній Ювілей Української Православної Церкви Св. Володимира й Ольги в Ст. Пол. Міннесота. 1950-1985. Дар автора.

**ЛУБСЬКА**, Ольга. Колосся шелестить. Поезії. Українське Видавництво. Мюнхен 1955. Дар Оксани Киянки.

**ЛУБСЬКА**, Ольга і **КИЯНКА**, Оксана. Каруселя. Збірка для дітей. Ілюстрації Оксани Киянки. Дар Оксани Киянки.

**ПОЛТАВА**, Леонід. Котячий хор. Дитяча поема. Вво Центр. Управи СУМ. Брюкселя 1976. Дар Оксани Киянки.

Сердечно дякуємо всім, хто нам надіслав ці видання.

Ми не змогли помістити листу надісланих видань у чужих мовах. Вони будуть поміщені в наступному числі.